

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petti sor egyszer 20 ft,
másnap következéskor 16 fillér.

Rövidítés petti sorra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

VÖSZKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Kedd, november 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- Budapest szépséghibái.
- Megiesz az aradi tőzsde.
- Khuen-Héderváry pihenője.
- Egyházi átok a pópok bírálra.
- Nyugalomba vonuló főpapok.
- Beszélgetés Rigó Jancsival.
- Az aradi rendőrség keresi Kossak Sándort.
- Urak-kongregációja Aradon?
- Kegyelmet kér a temesvári haramia.
- Vészhirek az olasz király-él.
- Botrány az alvácál községháza égésénél.
- Kilakoltatási per az aradi ural-kaszinó ellen.

Tőzsde Aradon.

Arad, november 27.

A célhoz jutott aradi mozgalmak közé — vannak ilyenek is, — most beilleszkedett az a tevékenység, amelyet Arad közgazdasági körei, élükön az aradi kereskedelmi és iparkamarával indítottak, s amelyhez pártfogóul és segítő társul megnyerték Tisza István grófot, Arad országgyűlési képviselőjét. Az aradi áru és értéktőzsde létesülése ma bizonyossá vált, s ezzel Arad olyan intézményt szerez meg, amely e város kereskedelmi és közgazdasági jelentőségét nemcsak hirdetni, hanem a jövőben még fokozottan, új irányokba fejleszteni fogja.

Tudvalevő, hogy az aradi tőzsde kezdeményezői nem elégedtek meg olyan alkotással, amely az értékpapír- és terményeladásnak fix helyiséget és határozott időt jelölt meg. A tőzsde első alapjául a tőzsdei választott bíróság

megalkotásának jogát akarták megszerezni, miután csakis a választott bíróság szankciója alá tartozó ügyletek adhattak az aradi tőzsde forgalmának oly szabadságot, amely mellett ez a forgalom a hétköznapi üzletek medréből elevebb, duzzadóbb öbölbe jut. A választott bíróság jogának megadása a polgári perrendtartás életbeléptetési törvényének kereteibe volt illesztendő s az aradi kereskedelmi és iparkamara ennek érdekében irt ismételt följeljesztést a kereskedelmi miniszterhez.

A képviselőház igazságügyi bizottsága szombaton tárgyalta a polgári perrendtartást életbeléptető törvényjavaslatát és Tisza István gróf erélyes állásfoglalása után fölvetette a javaslatba azt a szakaszt, amely a vidéki tőzsde-bíróságok szervezésére és működésére alapot fog adni. Mihelyt ez törvénynyé válik, az aradi áru- és értéktőzsde megkezdheti misszióját; a Ház igazságügyi bizottságának állásfoglalása azonban már ösztönzés, sőt határozott mandátum arra, hogy az aradi tőzsde szervezését megkezdjék.

A magyar vidéki városok szereposztása nyilatkozik meg azokban az eseményekben, amelyek a legutóbbi idők során következtek. A mialatt Debrecen és Pozsony megkapták az egyetemet; s ezzel a főiskolai oktatásnak, s bizonyos tekintetben a tudománynak lettek vidéki középpontjaivá, a többi nagy vidéki központokat s így

Aradot is az első vidéki áru- és értéktőzsde helyéül jelölték ki, s ezzel szinte megsabták az ő jövő misszióját, fejlődésének igazi utját. S Arad polgárainak nincs okuk azon gondolkodni, hogy az egyetem, ha ugyan annak odaitelésénél komoly számításba jöhetünk volna — többet jelentett volna-e a tőzsdénél. Az egyetem is, a tőzsde is, a maga helyén, a maga természetes talajában nőhet nagyra s hozhat bőven termő-gyümölcsöket. Aradot hatalmas kibontakozó terményüzlete, az Alföldet Erdélylyel összekötő forgalma, az egész vidéken domináló pénzpiaca, nagy intézetei, jelentős ipartelepei a közgazdasági alkotások és intézmények színhelyéül jelölik ki, s az ilyen közintézmények között kétségtelenül a legjelentősebbek közül való a tőzsde.

Nem akarunk itt a tőzsdék jelentőségéről szólni. Néhány év előtt, amikor legelőször fölmerült az ideája az aradi tőzsdének, — kiváló pénzkapacitások, mint Székely Ferenc, Eber Antal dr. és mások szkepszissel fogadták azt. De ép a budapesti áru- és értéktőzsde missziójának azóta kibontakozott, megnövekedett szerepe és jelentősége győzték meg a közgazdasági közvéleményt arról, hogy a vidéki tőzsdékre, ha azokat a forgalom igazi középpontjainak, megfelelő körülmények között teremtik meg, szintén komoly, praktikus és nagy hasznokat rejtő hivatás vár.

Éjjel a Tiszán.

Írta: Molnár Jenő.

Rejtelmes feketén surrannak tova a hangtalan vizek. Fehérsörényű hullámhátukon megmegreszket a hold ezüstje, majd lesiklik mélyebb tájakra, ahol örvényt csavar a nyugtalan, játékos Tisza.

A parti emberek ott pipázgatnak még az apró kalyibákban. Egy-egy bárkából sápadó fény sáv villan ki. Odabent halászok beszélgetnek. Emitt alszik a város. Olykor-olykor a toronyórák feleselgetnek, hogy el ne unják magukat és hogy hasznosogassák a későnjárókat. A parton megszólalt valaki:

— Nini, ott...

A víz közepén uszált valami fekete tömeg. Talán egy gazdátlan ladik, talán valami idelevéd hal, talán épen ember. A vizenélő ember éles szeme se igazodhatik el mindjárt.

— Vigyázzunk! — mondja az egyik, — mert szigorú a törvény. Talán beszélünk a halászközhöz.

Azon nyomban föl is tápázkodnak és a partról átvetett deszkaszálon belépnek az egyik bárkába. Ott most készülődnek nyugovóra. Jó szerencse, hogy még jókor jöttek.

— Valami uszik odakint, — mondják a halászközhöz.

— Miféle? — kérdezi egy barnaképű, szélesvállú legény.

— Már azt nem mondhatom meg bizonyosan, de alighanem jó lesz utánanézni.

A szóra rögtön ladikot oldanak és elindul két halász. Megfeszülnek a karok, gyorsan siklik a ladik a víz irányában. A kormányos oldalvást húz, beljebb a víz közepe felé, ahol ama rejtelmes ismeretlen utazik.

— Ugy vélem, ember, — találgatja András, a kormányos.

— Olyan a formája — feleli rá Illés.

A ladik mind közelebb jut s most már semmi kétség; embert sodornak lefelé a sebes iramu hullámok.

— Valami uszik utána, — szól András, aki mereven nézi az éjjeli utast.

— Az ám! És hozzá még milyen hosszú...

— Ez a hosszú valami a fekete embernek sűrű, tömött, a vízben szétterült haja.

— Asszony biz ez, pajtás... Vagy hogy leány...

— Meghalt szegény! — mondja közömbösen a másik.

Mellette vannak. A ladik megáll, az egyik letérdel, a két karjával lenyul s a ruhájánál megmarkolja a halottat.

— Nincs rajta seb... Öngyilkos...

— Beleugrott...

Az evező újra megfeszül és a ladik — most már nehezebben — megy vissza a bárka felé. Nézik a leányt és beszélgetnek.

— Alighanem máma ugrott bele. — Még egészen tiszta.

— Idevaló lehet.

— Talán cselédleány.
— Nem a! Inkább gazdaleánynak nézem.

— Asszony is lehet.
— Nincs gyűrű az ujján. Meg aztán sovány is nagyon.

— Majd megmondják odabenn a városban.

A titokzatos lelet pedig ott feküdt behunyt szemmel, csapzottan, mintha hosszan, édesen álmodozna. Kibontott szép haja a nyaka köré tekerődött, arca nyugodt volt és tiszta, ráhulló holdsugártól még fehérebbé sápasztva. Maga kereste a halált, az bizonyos és nem volt szívében rémület, nem fogta el irtózat a borzasztó megsemmisülés gondolatára. Eltökélt, talán mosolygó arccal, boldogan szétárt karokkal vetette magát a hidegen ölelő hullámai közé.

Ráemelik a bárkára és kiterítik. Két égő gyertyát helyeznek el fejtől. Aztán András beszaladt a városba rendőrré, ez viszont orvosért rohan és megnézik a halottat.

— Ez a Ruzsa Annuska! — kiált föl a rendőr.

— Szerelmes lehetett a szegény, — véli az egyik parti ember.

— Hátha meggyilkolták! — mondja csöndesen egy arravetődött kíváncsi.

— Öngyilkosság — mondja ki a szentenciát az orvos.

— Hirül kéne vinni a családjának, — tanácsolja András.

— Nem lehet, — feleli a rendőr.

Kétségen kívül ennek a misszió-nak felismerése indította Tisza István grófot, aki soha értéktelen, vagy elméleti jelentőségű ügynek, mellékérdékek miatt, nem állt a segítségére, hogy az aradi tőzsde ügyét egész erejével fölkarolja; az ő, meggyőződéstől áthatott érvelése, energiája érte el, hogy a nehézségek és elvi akadályok ellenére az igazságügyi bizottság mai határozata megszületett. Ezt nem a hála és elismerés okából jegyezzük föl, amelyre Tisza István gróf sohase tartott számot; hanem annak jellemzésül, hogy Tisza István gróf ennek az alkotásnak megszerzésével maga is azt az utat jelölte ki Arad városa számára, a haladás mezőin, amelyre multja predestinálja, s amelyről más városok egyetem-sikerei miatt, hiúságból, nem szabad magát eltéríttetnie: a gazdasági fejlődésnek egyenes ösvényét.

A hadügyminisztérium sajtóirodája. A hadsereg „Rendeleti Közlöny”-ének mai száma közli lovag Hoen Miksa vezérkarl ezredesnek a cs. és kir. hadügyminisztérium sajtóosztálya főnökévé történt kinevezését. Ezzel a ténnyel végre elérte tökéletesítését a katonai sajtóiroda eszméjének kivitele, amely intézmény báró Schönauich Ferenc gyalogsági tábornok alatt jött létre és Auffenberg lovag új alapon fejlesztette. E katonai sajtóhivatalnak feladata lesz, hogy a modern követelményeknek eleget teendő, egyrészt a nagy nyilvánosság szolgálatára álljon, amennyiben a hadseregben előforduló újításokról tájékoztasson, másrészt pedig a hadvezetőségnek a hadsereg és a hajóraj kiépítésére vonatkozó követeléseivel a közönséget megismertesse és ez által mindenek felett a katonaság és polgárság közötti bensőségteljes kapcsolatot létrehozza. A többi minisztériumhoz hasonlóan, a katonai sajtóiroda két csoportra: a sajtóosztályra és az irodalmi csoportra oszlik. A sajtóosztályt továbbra temesvári Brinzei Arthur százados vezeti. E csoporthoz, amely az u. n. „katonai” szolgálatot végezi, be vannak osztva: Elmer A. szá-

zados, Pokorny E. és Miákióch főhadnagvok. Az irodalmi osztály élén a vezérkarhoz beosztott Spaits Sándor huszárőrnagy áll. Ez a csoport katonairodalmi tevékenységet fog kifejteni. Spaits őrnagy neve, ennek, az orosz-japán háboruban való részvétele és közleményei által, széles körben jó ismerős. Mellé vannak beosztva Kriz R. százados és Kappus F. főhadnagy. A sajtóosztály további fejlesztését is tervezik; de ez attól függ, vajon a gyakorlati élet az anyagi eszközöktől függően, szükségessé teszi-e azt. Hoen ezredesnek a sajtóosztály élére történt állítása biztosítékot nyújt arra, hogy ez az új osztály a követelményekkel, amelyeket a nyilvánosság és a sajtó ehhez fűzni jogosultak, teljes mértékben számolni fog.

Budapest szépséghibái.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 27.

A belügyi tárca költségvetését a mai ülés elején általánosságban elfogadta a Ház, azután pedig a részletes tárgyalásba fogott, amelynek során ma csupán a főváros ügyei kerültek szóba.

Az ülésen Beöthy Pál elnökölt s bemutatta Kassa város kérvényét a választójog kiterjesztése dolgában. Azután a Ház általánosságban nagy többséggel elfogadta a belügyi költségvetést s elvetette a benyújtott határozati javaslatokat.

A részletes tárgyalás során a törvényhatóságok tételénél

Szecsényi György szólalt föl s tiltakozott a közigazgatás államosítása ellen. Sürgeti a fővárosi törvény megalkotását. A főváros közönsége hiányával van a nemzeti érzésnek. Támadja a szerte burjánzó pornografiát, kikel a Galilei-kör működése ellen. Budapest szerinte a leánykereskedlem középpontja. Klikkek és törzsfőnökök uralkodnak a fővárosi törvényhatóságban. A képviselőtestület tagjai legnagyobb részt zsidók. A fővárosi tisztviselők számát az utolsó esztendőben közel másfélszázal szaporították, a főbb tisztviselők, elsősorban a polgármester fizetését státuszrendezés címén óriás

mértékben emelték s ezt a miniszterelnök kortesszempontról jóváhagyta. A harmadik alpolgármesteri állást a törvény megkerülésével akarják rendszerezíteni. A fővárosi közéleti ügyei nem javították a lakosság szociális helyzetét, sőt sok részben rontották. A gázgyár élére nem a fővárosi műszaki tisztviselői kerültek, hanem magán szerződést kötöttek s egy nem szakértő magánembert állítottak az élére közel százezer koronáig elmenő jövedelemmel. A milliókért átvett csőhálózat rossz, ki-javítása újabb milliós áldozatokat követel. A városi villamos vasút részvényeinek nagy részét a tőzsdei árfolyamánál jóval magasabb áron vették át s az egész vétel olyankor történt, amikor a város még tisztában sem volt azzal, mit fog csinálni a vasuttal. Az olcsó közlekedést biztosító árubódék dolgát a demokrata vezér pártérdekből lefujta s a közlekedésről való gondoskodást újra gründoló vállalat veszi a kezébe. Ez az egész demokrata akció az Oroszországból, Galiciából, Romániából bevándorolt kazárok védelmére van. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a belügyminiszter terjeszzen elő a fővárosi adminisztráció újjászervezéséről törvényjavaslatot.

Márkus József Szecsényi beszédével polemizál. Budapest legnagyobb részét a maga erejéből fejlődött az ország méltó középpontjává. A legnagyobb gondot és költséget a közoktatásra, ezzel a magyarosodás fejlesztésére s a kultúra emelésére fordította. Ma husz millió a kulturális kiadás. Nem igaz, hogy a főváros nem eléggé nemzeti irányú. A nemzeti küzdelemben nem maradt hátrább, mint a legnemzetibb vármegyék. Az igaz, hogy a fővárosi képviselőtestület ma nem képviseli a polgárság egyetemet, de választási visszaélések, csalások nem fordulnak elő. Az áll, hogy a törvényhatóság tagjai, fele részét zsidók, de soha a felekezeti türelmetlenség nem tudott ott tanyát űteni. Katolikus egyházi célokra sehol sem áldoznak annyit, mint a főváros. Igazságtalan a fővárosi vállalkozásai ellen mondott kritika is. Az üzemek, így a gázgyár vezetését nem lehetett fővárosi tisztviselőkre bízni, mert ez elsősorban kereskedelmi gyakorlatot és üzleti érzéket kíván. A tisztviselők számának szaporodása természetes következménye a fővárosi fejlődésnek. A tisztviselői fizetések magassága elsősorban arra vezethető vissza, hogy a megélhetés itt a legnehezebb. Szecsényi határozati javaslatát különben elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Heltai Ferenc személyes kérdésben felel Szecsényi kérdésére. Kijelenti, hogy soha egyetlen lépést nem tett, hogy a gázgyár igazgatója legyen.

Szecsényi György félreértett szavait magyarázza meg s kijelenti, hogy személyeket nem támadott csak azt a rendszert kritizálta, amely a fővárosban mindent a klikkek prédájává tesz.

Hédervári Károly gróf miniszterelnök a fővárosi üzemekre vonatkozó kritikára megjegyzi, hogy az üzemek városítása a világon mindenütt nagy sikerrel folyik, mert ez kitűnő üzlet. A gázgyárnál és a városi villamosvasutnál egyaránt ez volt a tendencia. Lehet, hogy ebben a börténben is volt szerepe, de midőn meggyőződött arról, hogy a részvények ára megfelel a mai jövedelmezőségnek, jóváhagyta. Szecsényi határozati javaslatát szívesen elfogadja ugyan, de szeretné, ha azt is lehetne a Házban tárgyalni. (Élénk helyeslés jobbról.)

Az ülés két órákor fejeződött be.

— Nem-é? Hiszen a lányuk halt meg.

A rendőr hajthatatlan.

— Nem lehet, — ismétli. — Az apja korcsmában van. Közel ide. Az előbb láttam. Nagyon el van ázva. Bolondos, vad, nagytermészetű ember. Nem jó kikezdeni vele. Megvárjuk, mire kijózanodik.

— No, az ilyen embernek csakugyan a halálba kell hogy menjen a leánya, — mondja Illés. — Ismerem a dolgot, — folytatja a rendőr. — A leány nagyon derék teremtés, jó lélek. Az öreg Ruzsa meg se szerette, mert öreg korára másodszor is meg akart házasodni. Az Annuska anyja meghalt, az a menyecske pedig, akit a második asszonyként szemelt ki Ruzsa, valamikor szeméttel vetett az Annuska vőlegényére. Most meg, hogy az öreg ezt a bolondot teszi, Annuska nem tudja a szégyent elviselni. Hogy a mostohája legyen az az asszony, aki...

Szomszédokkal hallgatják az emberek ezt a szomorú történetet. Az arcukon szánalom él és gyűlölet cikszal a szemükből.

Reggel volt majd csak, amikor Ruzsa kijött a korcsmából. A rendőr már várta az utcán. Előre áll és szárazon mondja:

— Ruzsa Péter, az Annuska lányát éjszaka holtan buzták ki a Tiszából...

A kidülledt szemű, torzonbors bajszú, hatalmas ember megtántorodott, aztán nekivágódott a falnak. Bőszusan, rekedten morgogta:

— Rosszul cselekedtem!...

De nyomban kiegyenesedett és volt valami félelmetes az alakján, az arcán, amikor hozzátette:

— Azért mégse volt igaza.

— Halottal nem lehet perlekedni, — jegyzi meg a rendőr.

Ruzsa megrázkódik, mogorván fölhuzza a szemöldökét és a rendőr feje fölött elnézve, dühnyögi:

— Megyek haza!

— Nem nézi meg a leányt? A tulajdon leányát?

— Minek? Ugy is jön a hatóság. Az elvégzi. Majd ha hazahozzák, találkoznak...

— Szivtelen ember maga Ruzsa Péter.

A gazdának megvillant a szeme, anélkül, hogy fénye tüzet adott volna.

— Ilyet ne mondjon se maga, se más... Merthogy rendőr? ... Szerettem a leányt, — pontum.

— Akkor miért ment a halálba?

Ruzsa lehorgasztja a fejét.

— Az anyja miatt...

— Már hogy a mostohája miatt, — egészíti ki a rendőr.

— Nem, az édesanyja miatt, aki meghalt. Amaz élettelenül bánul.

— Mert tudja, — folytatja a gazda engedelmesebben hangon, — az az asszony megcsalt engem is, az Annuskát is. A leány nem az enyém. Most már tudja. Hát ezért virrasztok a korcsmában... Meg másért is. A második asszony miatt... — Nincs velük szerencsém. Most meg a leány is itt hagyott...

És a megátalkodott, keménynyakú ember szeméből kővér könnyecsek ereszkednek alá...

Egyházi átok a papok bíraira.

(Glattfelder püspök a pápa rendeletéről.)

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, november 27.

X. Pius pápa a legszigorubb újításokkal lepte meg újra a világot. A pápai központi hatalom megszilárdítása érdekében most olyan rendeletet adott ki legújabb *motu proprio*-jában, amely a világi bírások alól ki akarja vonni az egyház embereit, a papokat. Nemrégiben jelent meg a rendelet az *Acta Sedis Apostolicae* legújabb számában és ezt mondja:

Mindazok a magánszemélyiségek, akár világiak, akár rók, akik az egyházi hatóság engedelmével nélkül egyházi személyt akár magán- vagy büntetőjogi kérdésben laikus bíróság elé idéznek és így nyilvános szereplésre kényszerítenek, a lata sententia értelmében egyházi átok alá esznek, amely specialiter a pápának van főtartva.

Róma, 1911. október 3.

Pius P. P. X.

A pápa tehát egyházi átokkal sújtja azokat, akik világi bíróság elé idéznek papi embert és az átok alól való föloldozást magának tartja meg. Ez az intézkedés tulajdonképpen nem újítás. IX. Pius adott ki már hasonló rendeletet az *Apostolicae Sedis* kezdetű enciklikájában. Ez a rendelet akkor elfelejtődött: a legtöbb püspök nem hirdette ki egyházmegyéjében és így nem vált kötelező érvényűvé. Most X. Pius kötelességévé tette a püspöki karnak, hogy rendelkezéseit a hívekkel közöljék.

A legújabb pápai *motu proprio* dolgában Glattfelder Gyula dr. esanádi püspök így nyilatkozott egy fővárosi lap munkatársának:

— Mi, a püspöki kar, még nem foglalkoztunk a *motu proprio*-val. Az ügy különben is inkább tudományos jellegű, mint praktikus jelentőségű kérdés. Már IX. Pius tett a mostanival azonos intézkedést az *Apostolicae Sedis* kezdetű enciklikájában és ezt most X. Pius felújítja. A *motu proprio* különben több egyházmegyében kihirdették és én is közzé adtam legutolsó körlevelemben.

Tehát tudományos jelentőségű kérdés a rendelet tartalma a püspök szerint. Hasonló álláspontról tekint a *motu proprio* Leopold kalocsai szentszéki jegyző, aki a dolgról a következőket mondotta:

— Ez a rendelet régen érvényben volt, csak azt kellett megmagyarázni, hogy világi ember is egyházi átok alá esik, ha papot laikus bíróság elé kényszerít, mert eredetileg csak a papokra vonatkozott az intézkedés. Állami szempontból nem lehet kifogást emelni a *motu proprio* ellen, mert az egyháznak nincs hatalma, hogy összeütközésbe kerülhessen az állammal, csak lelkiismeretben kötelezheti híveit valamire. Az a célja a rendeletnek, hogy a könnyelmű vádaskodástól visszatartsa az embereket, hogy ne forduljanak elő olyan esetek, aminő Rómában történt, hogy egy jezsuita-papot bepöröltek és egész sereg kardinális citálták a bíróság elé. Ahol egy pap a világi törvénnyel összeütközésbe kerül, olyan esetben a püspök megadja az engedelmet, hogy a büntést bíróság elé állítsák.

Elterjedt ezenkívül egy szigorubb és követelőbb egyházi vélemény is, amely szerint az egyház elvárhatja azt a kiváltságot, hogy az első szóra ne citálják papjait világi törvény

elé. Annál inkább megilleti ez a kiváltság az egyházat, — mondja Róma — mert a katonaság is elvonja magát a polgári bírások alól.

Meglesz az aradi tőzsde.

— A vidéki tőzsdebiróságok törvénybeiktatása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

Az aradi áru- és értéktőzsde létesítésének ügye, melyről még csak elmúlt héten is az látszott, hogy megvalósulása elháríthatlan akadályokba ütközik, örvendetes fordulatot vett. Székely Ferenc igazságügyminiszter Tisza István grófnak, Aradváros képviselőjének közbenjárására hajlandónak nyilatkozott a tőzsdebiróság ügyében az aradiak kivánságát teljesíteni s a képviselőház igazságügyi bizottságának szombaton délután tartott ülésén az új polgári perrendtartás életbeléptetésére vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása alkalmával maga terjesztett elő indítványt, melyben a tárgyalás alatt álló javaslatot két új szakasszal kibővíteni javasolta. A szakaszok egyike az eddig életben volt rendelkezések módosítását, a másik pedig azt a felhatalmazást tartalmazza, melynél fogva a kereskedelemügyi és az igazságügyminiszterek jogosítottak lesznek olyan városok tőzsdei számára is külön bíróságokat engedélyezni, a melyeknek ezelőtt tőzsdeje nem volt s ennél fogva a régi, illetőleg a jelenleg érvényben álló törvények értelmében tőzsdei bíróságot fel nem állíthattak.

Tudvalevő, hogy az aradi tőzsde létesítésének ez volt mindezeideig az egyetlen akadálya; maga az áru és értéktőzsde bármely percben létesíthető lett volna, az előkészítő bizottság, melynek eredményes munkáját Steiner Ferenc elnöklése mellett a Kamara fogalmazói kara: Varjassy Lajos dr. titkár, Zima Tibor II. titkár és Mátyás Jenő fogalmazó végzték, a tőzsde-szabályokat még a múlt évben az utolsó pontig kidolgozta s a miniszteri jóváhagyás útját is előkészítette. Az érdekeltség azonban — igen érthetően — bíróság nélkül nem akart tőzsdét. Aki tudja, hogy mi a különbség a tőzsdei bíróság és a rendes polgári bíróság előtti eljárások között — csak a peres eljárás időtartamának szempontjából is — az méltányolni is tudja annak a szívós küzdelemnek jogosultságát, amelyet a Kamara és ennek kebelében a tőzsdét előkészítő bizottság a bíróság engedélyezéseért, illetőleg ennek törvényi lehetőségeért az igazságügyminisztériummal folytatott.

A tőzsdebiróságok ügyét a régi — 1868-ból való — perrendtartáson kívül az 1870. évi II. és az 1881. évi IX. törvények szabályozták s az igazságügyminisztériumot — jóllehet ez irányban a vidéki városok részéről nem egy kísérlet történt — nem lehetett kizárni abból a konzervatív álláspontjából, hogy külön bíróságokat az ugynevezett jogegység megóvása érdekében nem engedélyez. Az aradi tőzsde-bizottság már említett munkásainak sikerült kivívni a vidéki városok számára annak lehetőségét, hogy a kormány olyan városok tőzsdei számára, amelyekben a kereskedelem s általában a várható tőzsdei forgalom igényei megkívánják, külön bíróságot engedélyezzen. Az a két törvényszakasz, melyet az igazságügyi bizottság a perrendtartást életbeléptető törvényjavaslatba felvett, így hangzik:

„23/a §. A budapesti áru és értéktőzsde, valamint a vidéki városok termény és gabona csarnokainak (1870: II. tc.) tőzsdebiróságára vonatkozó törvényes intézkedések (1881: LIX. tc. 94—99. §§-ai) a törvényho-

zás további intézkedéseig ideiglenesen olyan módosítással maradnak érvényben, hogy a perrendtartásról szóló 1881: LIX. tc. 97. ik szakaszának utolsó előtti és utolsó bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

Perújításnak helye nincs. Az új perrendtartás 563. §-ának 4—9. pontjaiban meghatározott esetekben a tőzsdebiróság ítélte, az 563. §. 4. 5. és 8. pontjainak alapján pedig a tőzsdebiróság előtt kötött egyezség a rendes bíróság előtt tett panasz után érvényteleníthető. Az érvénytelenítést célzó perre az új perrendtartás 785. és 786. §§-ai alkalmazást nyernek.

23/b. §. Az igazságügyi és a kereskedelemügyi miniszterek megengedhetik, hogy az előbbi (23/a. §.) szakasz első bekezdésében nem említett tőzsdék, vagy áru és gabona-csarnokok külön bíróságot szervezhessenek. Az így alkotott külön-bíróságokra az előbbi szakasz rendelkezései megfelelően alkalmazandók.

A két új szakasz közül az első az új perrendtartás megfelelő intézkedéseit alkalmazta a tőzsdei bíróságokra, a második pedig megadja a kereskedelmi és igazságügyminisztereknek a jogot új tőzsdei bíróságok engedélyezésére. — Nincs kétség benne, hogy a képviselőház, amely még ez év folyamán, a parlamenti fegyverszünet ideje alatt tárgyalni fogja az igazságügyi bizottság által most előkészített javaslatot, változatlanul magáévá teszi az igazságügyminiszter javaslatait s a törvény-tervezet már az év elejére szentesítve is lesz. A Kamara nyomban ezután kérni fogja az illetékes két minisztériumnál a bíróság engedélyezését, a tőzsde alapszabályait azonban már most felterjeszti jóváhagyás végett, hogy az elintézés formalitásai a tőzsde működésének megkezdését ne hátráltassák.

Arad ipari és kereskedelmi vállalatai, pénzintézetei, kereskedői és gazdái kétségtelenül örömmel fognak értesülni e rég várt óhajuk teljesüléséről, mely annyi nehéz akadályt leküzdve, végre a külön bírósággal működő tőzsdeben a város kereskedelmi és ipari forgalmához méltó piacot létesít Aradnak. A tőzsde létrejötté újabb és jelentős sikere a Kamarának, mely új rezsimje alatt fáradhatatlan lelkiismeretességgel igyekszik ellátni a reábizott érdekek szolgálatát.

TANÜGY.

(—) Az áll. főreáliskola gyorsírókörének diszülése. Az áll. főreáliskola gyorsíróköre Vass Bertalan dr. tankerületi főigazgató, Jancovics Ferenc főreálisk. igazgató és a főreáliskolai tanárkar nagyrészeinek jelenlétében diszülést rendezett. Polgár Gy. Ödön vezető tanár a gyorsírókör, míg Simon István ifjusági elnök a tagok nevében üdvözölte a megjelenteket. A jegyzőkönyv felolvasása után Szabó Sándor III. o. t. kedvesen azavaltá Kemény I. „A gyorsírás” o. költeményét és utána Ungár Imre művészi készültséggel adta elő Fischer Ernő precíz zongorakíséretével Hubay Carmenphantáziáját és Sarasate Zapateadóját. Dózsa Iván a gyorsírókör ifjusági elnöke „Gyorsírókörünk budapesti tanulmányuton és az őszi országos versenyíráson” címmel tartotta sikerült felolvasását. Ezután Polgár Gy. Ödön dr. vezetőtanár különböző jutalomdíjakat osztott ki. Most „Flipper és Nobbler” o. hatásos egyfelvonásos vigjáték következett. A kitűnő vigjáték a gyorsírókör márciusban rendezendő jubiláris ünnepélyén is színrekerül.

(—) Az aradi főgimnázium Bódogh gyorsíróköre e hó 26. án tartotta első házi versenyét. A verseny fényes sikerrel végződött. A versenyzők között több értékes díj osztott ki. A verseny eredménye a következő: A felső vitairók közül I. Goldschmidt L. VII. o. t. II. Kádár Gy. VII. o. t. III. Baráth H. D. VI. o. t. IV. Fejér P. VIII. o. t. A kezdővitánál L.

Fényes VII. o. t. II. Pollák L. VIII. A III dík díjat nem adták ki. A haladó levelezők közül I. Czettel IV. o. t. II. Vátián IV. o. t. III. Blasovszky IV. o. t. Kezde levelezőnél I. Braun O. VI. o. t. II. Jovin I. III. o. t. III. Almási J. VII. o. t. Ezekon kívül még sokan kaptak oklevelet, dícséretet.

Beszélgetés Rigó Jancsival.

(Saját levelezőnkől.)

Páris, november 27.

A párisi szezon még igazában meg sem kezdődött, a színházak épen hogy az első premiereken estek túl és a sok zenés kávéházban még a tavalyi nótákat játszik a bécsi keringőkkel felváltva; de megszületett már az egyik darab, melyet rövid időn belül Páris utcáin mindenfelé füttyölni fognak és amely innen elindul világkörüli útjára. Régi bécsi valcerokra emlékeztető érzelgős keringő „Le coeur tzigane“, amely a cigány heves, perzselő szerelmét énekli meg, a vad és féktelen tüsről zeng dícsőítő strófákat. Ez a bizonyos aktualitás a cigánynak újbóli divatba jutása készítetett arra, hogy felkeressem azt a primást, aki belehegedülte magát egy hercegnő szívébe és ezáltal világhírességre tett szert. Öreg história a Rigó Jancsi és Chimay hercegnő szerelmi ügye, jöttek azóta még szenzációsabb és botrányosabb házasságok, de az emberek nem felednek egy könnyen és ma körülbelül egy évtizeddel a történetek után még mindig tudják, hogy ki az a Rigó Jancsi és a neve, vonzereje nagy kávéházakat tölt meg emberekkel és az ő zsebében csengő aranyakkal. A Grande Taverne, a Montmartre egyik hatalmas, kétemeletes kávéháza, megtelik mindig kíváncsiakkal, akik látni akarják a nagy nőhódítót és hallani a hegedűjét.

Kétszáz frankot kap ő maga egy estére és külön fizetik a bandát. Ezzel felel, midőn megdicserve a játékát, eltalálom a leggyengébb oldalát, a hiúságát, majd pedig a bandáját dícséri, melyben rajta kívül még három Rigó játszik. De azután egy kérdéssel áttérek a beszélgetést az asszonyokra és akkor oldódik meg csak igazán a nyelvem.

— Láttá-e a mostani feleségemet, ugy-e, hogy nagyon szép asszony. Ha nem is hercegnő, de aranybányái vannak Alaszkában, aztán az a legérdekesebb, hogy unokanővére az első feleségemnek, a Chimay hercegnőnek. Mikor már elváltam volt a hercegnőtől, akkor ismerkedtem meg vele New-Yorkban az Astoria Hotelben, hát azután belém szeretett, elvettem és már hetedik éve együtt élünk.

— Hát Chimay hercegnővel mi lett?

— Ő itt él most Párisban, és összejárunk néha. De ne gondoljon semmi rosszat, hát csak úgy, mint az uriember; kezét fogunk egymással, beszélgetünk és így is lehet az asszonyal össze jönni. Meg van neki más, akivel együtt van. Nincs vele megesküdvé, mert mikor tölem elvált, férjhez ment az inasomhoz, azaz még nem is az inasomhoz, hanem a Vezuv vonatjának egy konduktörjéhez.

Elmosolyodtam, Rigóból is kitört az igazi cigány, és nekem eszembe jutott az egyszeri primás, ki az udvarnál játszott és aki azután úgy mesélte, hogy királyokkal ült a banda az esztal-nál, úgy hogy egy cigány... egy király... egy cigány. „Még nem is az inasomhoz ment férjhez“, mondta Rigó büszkén és természetesen nem vette észre, hogy ezzel a megvetéssel, mellyel feleségéről beszél, önmagát nézi le legjobban.

— Nem élt vele sokáig, hamar megunta és otthagya. Most szeretne elválni, de nem lehet Olaszországba, pedig próbálta már sokszor, százszereket ígért, ha elváltatják az urától, de nem lehet.

Nem akartam zavarba hozni és így nem kér-

deztem meg, hogy kinek ígerte a százszereket a hercegnő, hagyta, hogy beszéljen csak tovább.

— Itt él most Párisban a „safförjével“, velem pedig jó barátságban van, amint már meséltem.

— A safför tehát az automobil bakjáról bekerült a kocsi belsejébe — mondtam én — a hercegnő mellé.

— Be bizony egészen közel melléje, — felelte Rigó nevetve. — No de most mennem kell játszani, — fejezte be a beszédét — és elkészönve kiállott a pódiumra. Kezébe vette a hegedűt és játszani kezdett. Hajlongott jobbra-balra, ránevetett az asszonyokra, kaosintgatott a leányokra, akik csillogó szemekkel, vágyteli pillantásokkal nézték egy nagyhirű szerelmi história főhősét. „Le coeur tzigane“ a cigány szíve valami csodálatos varázserővel vonzotta magához a törékeny, karcsu párisi nők tekintetét.

Holländer Sándor.

Khuen-Héderváry pihenője.

— Az állami tisztviselők segítése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 27.

A miniszterelnök utazása.

Budapestről jelentik: Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délután öt órakor Bécsbe utazik s pár napot a Szemeringen fog tölteni.

Az új püspökök esküje.

Bécsből jelentik: A király előtt holnap délelőtt tizenegy órakor teszi le az esküt a két újonnan kinevezett magyar püspök, Mikes János gróf szombathelyi és Hosszu Vazul eszmosujvári püspök. A király eredetileg azt tervezte, hogy a schönbrunni kastélyban fogja végezni ezt az ünnepies szertartást, minthogy azonban egészsége egészen helyreállott, arra határozta el magát, hogy a két új püspököt a Burgban fogadja. Zichy miniszter ma délután az új püspökök eskütételére Bécsbe utazott.

A főváros védői.

A képviselőház ma folytatta a belügyi költségvetés tárgyalását. A néppárt részéről Szmrecsányi György hosszabb beszédben foglalkozott a főváros gazdasági és közigazgatási állapotaival és súlyos vádakot hangoztatott a mostani vezetőség ellen. Szmrecsányi jórészt azokat a kifogásokat ismételte meg, melyeket a tavasszal Polónyi Géza feszegetett volt a Házban, s amelyekhez a zsidó uralom ellen való panaszkodás adta meg az alaphangot.

Márkus József volt polgármester kelt azután a főváros védelmére Szmrecsányival szemben s rámutatott Budapest óriási haladására az utolsó évtizedek alatt, a miben szerinte a vezetőségnek is nagy érdeme van.

Szmrecsányi beszéde nyomán különben nagy vita fog már most megindulni a fővárosi állapotokról. Heltai Ferenc, Hock János és Vázsenyi Vilmos ugyanis szintén föl fognak szólni.

A szolnoki mandátum.

A folyosón a szolnoki mandátum dolga foglalkoztatta a képviselőket, amely Nagy Emil lemondásával tudvalevően gazdátlaná vált. A kerületben Nagy Emil öccse, Nagy Uzor dr. lépett föl pártönkivüli programmal. A szolnoki függetlenségi párt azonban jelöltet akar vele szemben állítani. A párt elnöke fönt járt tegnap Kossuth Ferenccel, hogy vele a függetlenségi jelölt személyére megállapodják. Kossuth Ferenc Szatmári Mórt ajánlotta a szolnokiak-

nak, ha pedig Szatmári nem fogadná el a jelöltséget, akkor Visontai Somát.

Táviratot kapott ma délelőtt Justh Gyula is Szolnokról egy függetlenségi párttervezetről. A táviratban arra kéri Justhot, hogy a függetlenségi pártok lehetőleg közös megegyezéssel menjenek a választási harcra, s közös jelöltet állítsanak.

— Én is azt hiszem, — mondotta Justh, hogy könnyű szerrel győzhetnénk, ha mind a három függetlenségi párt megegyeznek a jelölt személyében.

— De négy függetlenségi párt van, kegyelmes uram — jegyezte meg valaki. — A negyedik a kisgazdák pártja.

— Négy, vagy talán több is, — mondotta Justh — mert megeshetett, hogy mialatt oda voltam, megszaporodtunk még eggyel...

Csak családi pótlék.

Néhány újság hivatalos forrásra hivatkozva megírta, hogy az állami tisztviselők drágasági és családi pótlékának megszabása és kiutalása legközelebb megtörténik és hogy az erre a célra rendelkezésre álló összeget per centos arányban fogják föl osztani a különböző fizetési osztályok közt, a 10 és 20 százalék határa között.

Fővárosi tudósítónk a pénzügyminisztérium egyik legilletékesebb tényezőjét megkérdezte, hogy mi igaz ebből a híresztelésből és a következő fölvilágosítást kapta:

— Az állami tisztviselők és alkalmazottak nem fognak fizetési, csupán családi pótlékot kapni, mert a rendkívüli segítség megadása annak az elvnek a keretében mozgott, hogy a drágaság terhét legnagyobb mértékben a családos tisztviselők és alkalmazottak érzik és így első sorban ezeken kell segíteni.

— A rendelkezésre álló korlátolt mértékű összeget 1911-re visszamenően a saját iniciatívája szerint fogja föl osztani a minisztérium és pedig csakis a budapesti kisebb rangosztályu családos állami tisztviselők között. 1912-re viszont a családi pótléknak a minden rendű és rangu állami tisztviselők és alkalmazottak között való felosztására nézve külön törvényjavaslat fog intézkedni, mely most van a szövegezés stádiumában.

Nem százalékos kulcs szerint, hanem rangosztályonként a családtagok száma alapján fogják fix összegben eszközölni a felosztást 1911-re és 1912-re külön-külön megállapítással.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A „Délmagyarországi Fűszernagykereskedők Egyesülete“ folyó hó 26 án tartotta alakuló közgyűlését a szegedi kereskedelmi és iparkamara helyiségében. A közgyűlésen 36 cég vett részt, akik nagy lelkesedéssel egyhangulag elhatározták az egyesület megalapítását, megállapították az új egyesület alapszabályait, elnökké Éles Ármin aradi fűszernagykereskedőt, az aradi kereskedelmi és iparkamara elnökét, társelnökké Adler Andor aradi, Beregi Béla szegedi és Wieder Gusztáv temesvári fűszernagykereskedőket, titkár és jogtanácsossá Jellinek Henrik dr. aradi ügyvédet választották meg. A közgyűlésen úgy Szeged szab. kir. város, mint a szegedi kereskedelmi és iparkamara, az utóbbi Weiner Miksa alelnökkel és Perjessy László titkárral képviseltette magát.

(*) Az Aradi Katolikus Háziaszonyok Egyesülete november 30-án délután 3 órakor a város háza emeleti tanácstermében évi rendes közgyűlést tart.

Urak-kongregációja Aradon?

— Hívják Barkóczyt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

Metzger Márton dr. főreáliskolai katolikus hitoktató a saját felelősségére és nyilván magas pártfogóttan bizva megalakította a minap az aradi főreáliskolában az ifjúság Mária-kongregációját. A klerikalizmus illetően térfoglalása arra biztatja az aradi katolikus kör vezetőit, hogy most már hozzájáruljanak az Urak-kongregációjának megalakításához is. Rendkívül körültekintően fogtak hozzá az aradi urak kongregációjának előkészítéséhez. Azt is szeretnék, hogy a megalakítás ünnepélyes színezetű legyen és ezt főképen azzal remélik elérni, hogy a megalakításra meghívják Aradra Barkóczy Sándor bárót, az Urak-kongregációjának országos kormányzóját. Másrészt némi óvatosság azt ajánlja, hogy a mostani, nagyon is indokolatlan Barkóczy ellenes napokban ne tüntessenek a kongregációs Barkóczy aradi látogatásával. Így azután arra a megoldásra jutottak, hogy Barkóczy bárót városi közügyben invitálják Aradra és a miniszteri tanácsos Barkóczyból majd csak itt létekor alakul ki a kongregáció kormányzó Barkóczy.

Az alkalom erre a haditerve készen kínálkozik a főreáliskola új épületének kérdésében. Régen elhatározta már a törvényhatósági bizottság, hogy a főreáliskola épületéhez a Béla-téren ajánl föl telket. A megajánlott telket a kultuszminiszterium is alkalmasnak találta. Most azonban, amidőn a Béla-tér rendezése napirendre került és a mérnöki hivatal már javában készíti is a terveket, több törvényhatósági bizottsági tag azt a gondolatot vetette föl, hogy a Béla tér fejlődése, kiépülése a főreáliskola nélkül is biztosítva van már, célszerűbb lenne tehát a főreáliskolát az Óvártérre építeni és ezzel a Ferenc József városrész mielőbbi kiépülésének megadni a döntő lökést.

Ebbe a tervbe kapcsolódott bele az autonóm katolikus kör akciója. A körben érdeklődéssel és figyelemmel fogadták a főreáliskola Óvártéri elhelyezésének gondolatát és bizalmas megbeszélések során ezt az ügyet alkalmasnak találták arra, hogy Barkóczy Sándor bárót Aradra hívassák. Előadást is tartottak erről a tervről a katolikus körben és arra a megállapodásra jutottak, hogy Barkóczyt meg kell hívni, hogy tekintse meg az óvártéri újabb telket, miután a Béla-téri telek elfogadását is a híres kultuszférfiu teljesítette személyesen.

Minthogy pedig a katolikus kör mégsem illetékes arra, hogy ilyen városi közügyben meghívásra vállalkozzék, úgy intézték az ügyet, hogy a katolikus kör vezetőfőfői közül azok, akik a törvényhatósági bizottságnak is tagjai, ez utóbbi minőségükben adnak kifejezést Barkóczy előtt óhajuknak, hogy Aradon szeretnék tisztelni.

Természetesen Barkóczy lejtvetelének nem az lesz az egyedüli célja, hogy a főreáliskola új telkét megtekintse, hanem Aradon is, mint már Nagyváradon és másutt is tette, megragadja az alkalmat az Urak-kongregációjának megalakítására. Annyira elhatározott és minden cáfolgatással szemben lekötendő dolog ez, hogy már az a hír is elterjedt Aradon, hogy az Urak-kongregációját tulajdonképen a múlt hétfőn alakították meg. Valójában azonban még csak annyi történt, hogy összeírták azokat a jelentkezőket, akik hajlandók belépni az Urak-kongregációjába.

A kongregáció megalakítása azonban ün-

nepélyesen, Barkóczy báró jelenlétében fog megtörténni. A báró a főreáliskola ügyében Aradra érkezik — még pedig rövid időn belül — itt azután a katolikus körben, vagy Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnöknél vacsorát rendeznek a tiszteletére. A vacsorára azok kapnak meghívót, akik kongregációs hajlandóságukat a múlt héten bejelentették. A meghitt társaság egyik tagja pohárköszöntőt mond Barkóczyra és a nemes báró válaszában sietve föl hívja majd a jelenlevőket, hogy alakítsák meg az aradi Urak-kongregációját. Ezt egyhangú lelkesedéssel ki fogják mondani és az Urak-kongregációja megkezdheti áldásos tevékenységét...

Nyugalomba vonuló főpapok.

(Vaszary hercegprimás és Samassa biboros utódai.)

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, november 27.

Magyarország két legnagyobb egyházi méltóságáról, Vaszary Kólos hercegprimásról és Samassa József biborosérsekről beavatott egyházi körökben már régóta beszélnek, hogy vissza akarnak vonulni, aminek az a módja, hogy utódlási joggal koadjutort rendelnek ki mellőlük. Vaszary, a magyar katolikusoknak ez a mindenek által nagyrabecsült feje hetvenkilenc év terhét hordozza vállán. A biboros hercegprimás már évek óta nem intézi egyháza és az esztergomi érsekség ügyeit. Napjait csendes szemlélődéssel tölti, a klasszikus autorokból olvasnak föl neki s helyette Kohl Medárd dr. folszentelt püspök végzi az adminisztratív teendőket. Samassa egri érsek a primásnál is idősebb, nyolcvanhárom éves és az egyháznak ez a valamikor hatalmas eszű, ragyogó orátora ma az aggság természetes gyöngeségével viseli biboros birótumát.

Egyházjogászok és teológusok nyilván sokat fognak vitatkozni rajta, hogy lehet-e koadjutort kinevezni utódlási joggal a hercegprimás mellé. Előkelő egyházi forrásból jelentik, hogy a Vatikán nem gördit nehézségeket a hercegprimás koadjutort kinevezése elé. Három jelöltjük is van erre az egyházi trónörökös méltóságra azoknak a köröknek, amelyeket a döntés joga illet. Ő felségének Hornig Károly báró veszprémi püspök a kedves embere, aki valamivel túl van a hatvanon, tehát nem fiatal már, de nem is nagyon öreg. A Vatikán Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspököt látná majdan a legzivesebben Magyarország hercegprimási székében. Az előkelő magyar világi katolikusoknak egy befolyásos része pedig Csernoch Jánosnak, az új kalocsai érseknek sánszait szeretné fokozni.

Az egri érsek koadjutora minden valószínűség szerint Szrecsányi Lajos folszentelt püspök lenne. Szrecsányi a fiatalabb papi generációhoz tartozik, családjának neve jóhangzásu egyházi körökben és jelöltségét Samassa is meggyugváással látná. Ugy a hercegprimásnak, mint az egri érseknek visszavonulását nem szabad úgy tekinteni, mintha a két főpap egyszerűen otthagyná állását. A visszavonulást úgy kell érteni, hogy mellettük és helyettük a koadjutort intéznék a végre is nagy egyházi ügyeket. Papi körökben beszélnek arról is, hogy Vaszary Kólos kolostorba vonul vissza. Ezt csak mint verziót említjük meg, a nélkül, hogy a hír valószínűségét a tárgyi körülmények támogatnák.

Kegyelmet kér a temesvári haramia.

(Halált kér a temesvári törvényszék.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Temesvár, november 27.

Balázs Istvánt, a temesvári zálogos gyilkosát, halálra ítélte a temesvári esküdtbíró és ennek a kegyetlen, cinikus gonosztevőnek a sorsa — aki még az akasztófát is fagyos nyugalommal hallgatta végig — most ő felsége kezében van. Ha a király élni fog legszebb felségjogával, örökös rabságba jut Balázs István, ha azonban szabad folyást enged a bírói igazságszolgáltatásnak, nemsokára akasztás lesz Temesvárott. Láng Béla dr. ügyvéd, Balázs István védője, már be is adta a felségfolyamodványt, amely így szól:

Császári és Királyi Apostoli Felség!
Legkegyelmesebb Uram!

Balázs Istvánt a temesvári királyi esküdtbírósg gyilkosság és rablás büntetésében bűnösnek mondotta ki és kötél általi halálra ítélte. A törvény által adott jogommal élek, midőn alázatos tisztelettel és alattvalói hűséggel Felséged magas trónjának zsámolyához lépek, esedezve a legjobb Uralkodóhoz, — ki Európa fejedelmeinek minden erényekben és így a jószág [és könyörületeség gyakorlásában is mintaképe — hallgassa meg a halálra ítélt védőjének őszinte szívből fakadó szavait. Ha a legsötétebb pesszimizmus vezetne bennünket azon eszelekmény vizsgálatánál, melyben az esküdtbírósg bűnösnek mondotta ki védenem, akkor sem állíthatjuk, hogy a gonoszság és irtózat kelyhe megtelt, hogy a tettes oly emberi mivoltából kivetkőzött vadállat, kinek vérét kell ontani.

Sokkal vérlázítóbb bűnök tettesei lettek a fegyház lakói és megjavulva tértek onnan vissza a polgári társadalmába. Balázs István előéletében ember élete, vagy testi épsége ellen merényletet nem követtek el; a bűnözési hajlamot a nevelés és szerencsétlen életviszonyai fejlesztették. A bűncselekmény rugója a legnemesebb emberi érzélem, szerelem volt.

„A nap meleg sugara a havason nem virágot, hanem lavinát idéz elő: ilyen bizonyos emberekre a szerelem hatása”. Eötvös József báró e szavai erősítik azt a kétségtelen tény, hogy a szerelem démoni erővel szállta meg Balázs István lelkét és vitte ellenállhatatlanul az erkölcstelenség lejtőjén a bűn felé. A halálos ítélet végrehajtása ellen szól az a momentum is, hogy védenem a cselekmény elkövetését tagadja. És ha bírái tévedtek volna, akkor a tévedés többé jóvá nem tehető.

Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat — mondta a Megváltó. A válás parancsára hallgató hívő nem veheti el az ember életét. Mélységes alázattal járulok Felséged kegyes színe elé és esedezem Felségedhez, a földi kegyelem forrásához, legyen irgalmas és könyörületes: szabadítsa meg védenem agg szüleit attól a szegénytől, hogy egyetlen fiuk a bitófán fejezze be földi pályafutását. Árassza el irgalmának életadó sugaraival a halálkinokban vergődő elítéltet; állítson tilalmat a hóhér munkájának és nyissa meg védenem előtt a fegyház kapuját az élet, a megbánás és vezeklés felé.

Felséged alattvalói hűséggel
legalázatosabb szolgája
Láng Béla dr. ügyvéd,
Balázs István védője.

Virágh Béla, a temesvári törvényszék elnöke, a kegyelmi kérvényt az összes iratok-

kal legközelebb felterjeszti a királyi Kuriához, illetőleg a felső kabinetirodájához. A törvényszék kegyelmi tanácsa, hír szerint nem ajánlotta kegyelemre a zálogos gyilkosát.

Az aradi rendőrség keresi Kossak Sándort.

(Feljelentés az elzálogosított óra miatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

Az aradi rendőrség megkeresésére az ország valamennyi hatósága keresi Kossak Sándort, volt aradi fényképészt, akinek ingóságait csak a minap árvereztették el a csődöt kért hitelezők. Jellemző, hogy a büntetőtörvénykönyvvel való összeütközése is ugyanabból a forrásból ered, mely az anyagi romlását okozta. Apróbb és ugyyszólván jelentéktelen ballépés, mely azonban a könnyelműségnek, a meggonolatlanlásnak valóságos típusa. Egy ismerősnek néhány korona értékű óráját zálogosította el és még a záloglevelet sem juttatta vissza annak, aki „pillanatnyi” pénzzavarából kiségitette.

Miután Kossak már minden pénzét ellopolta s az üzletét teljesen elhanyagolta és egyébként is kimerült már minden pumpforrás, attól sem rettent vissza, hogy a barátjait károsítsa meg. Szamet Adolf, újságkiadóhivatali tisztviselő részeseült abban a kétes szerencsében, hogy Kossak bizalmasan és barátilag igen rövid időre hatvan korona kölcsönért fordult hozzá.

— Nem tudok pénzt inkaszálni — mondotta — és nekem okvetlen Temesvárra kell utaznom. Onnan hozok pénzt, adjon kölcsön holnapig hetven koronát.

Szametnek sem volt felesleges pénze és azért az arany óráját adta oda, a fényes cinderben uraskodó Kossaknak, hogy azt zálogba tegye és a szükséges összeget magának megtartva, a többi neki adja át.

Kossak elzálogosította az órát, az érte kapott pénzt mind megtartotta. Mikor legközelebb találkozott az öt megsegítő Szamettel és ez a pénzét, valamint a záloglevelet kérte, azt felelte, hogy néhány nap múlva amugy is kiváltja az órát és így semmi értelme se lenne, ha kétszer és molesztálná a barátját. Ezt az előzékeny és értelmes beszédet meg lehet érteni és a zálogjegy tényleg Kossaknál maradt, aki azonban csakhamar tuladott rajta. Néhány koronáért eladta.

Szamet türelmesen várta az ügy rendezését és csak akkor tett feljelentést a rendőrségen, mikor már Kossak régen tul járt a hetedik vármegyén is.

A rendőrség megkereste a temesvári és fővárosi rendőrségeket, hogy azok hallgassák ki az esetleg területükön tartózkodó fényképészt. Minthogy nem volt feltalálható, most országos körözését rendelik el.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Kedd: Szentivánéji álom, tündéregre. (A. bérlet.)

Szerda: Kisgróf, operett. (B. bérlet.)

Csütörtök: A papa, vígjáték. Bemutató. Szendrey Mihály huszonöt éves jubileuma. (A bérletszünet.)

Péntek: A papa, vígjáték. (C. bérlet.)

Szombat: A papa, vígjáték. (A. bérlet.)

A jubiláris darab.

— A Papa — premierje. —

Csütörtök este mutatja be a színház a *Fiers és Caillevet* vígjátékát, a Papát. A premiernek külön jelentőséget ad, hogy Szendrey Mihály színházigazgató ebben a darabban ünneplő színészkedésének huszonöt éves jubileumát. De maga a vígjáték elé is nagy érdeklődéssel néz a közönség, mert régóta nem került bemutatásra oly elmés, ötletes szindarab, mint a francia társaság legújabb alkotása.

A Papa a régi francia vígjátékokra emlékeztet. Egyszerű, átlátszó a cselekménye, nincsen benne semmi szövevényesség, hatásra alkalmas helyzet, hanem annál több lírai bensőség, ami nagy ritkaság az újabbkori francia színpadi irodalomban. A történet is újszerű, nem taposott ösvényen halad. Egy javaközelebi főúr története, aki az élet örömeit fenéig kiélvezte és mikor már elegendőnek véli az időközi szerelmeket, szívében feltámad egy újabb érzés, az apa érzése, szeretete.

Valamikor, az ifjúság éveiben az utjába került a többek között egy színész, akitől gyermeke született. Nem ismeri a fiát és huszonöt év után, a megállapodottság időszakában felkeresi a gyereket, aki vidéken nevelkedett, él és gazdasággal foglalkozik. Es viszi magával Parisba. A fiu nehéz szívet távozik, mert szerelmes Georginába, egy nem épen fényes multu vállalkozó árvájába.

A leány azonban Parisba megy a fiu után. Ott találkozik az apjával, akiben nemes szerelem ébred a leány iránt. Megérzi ezt a fiu is, de látja azt is, hogy Georgina igazán már csak a „papa” iránt érez. Elmond a papa javára és a gazdatiszt leányához húzódik, aki szívének minden érzésével vonzódik hozzá. Kedves, bájos történet, amely fel van ékesítve a párbeszéd szellemességével, az ötletek gazdaságával, a poézis tiszta illatával.

A színház a méltó ambícióval készül ennek a kedves darabnak a premierjére. A szerepeket a társulat legjobb erői játsszák, a főszerepet, az apát pedig Szendrey Mihály játssza, aki ebben a szerepben fog jubilálni.

* Ki legyen az aradi primadonna? Ma már gyéribb számban érkeztek be a szavazatok arra a kérdésre, hogy ki legyen az aradi primadonna. A ma beérkezett szavazatok a következők:

Díósy Nustra szavaztak:

Beck Alajosné.
Özv. Pohl Ödönné.
idb. Salacz Béla.
Sebessy Ferenc.
Turay János.
Turay Béla.

Kállay Jolánra szavaztak:

Kertai Ernő.
Láng Ferenoné.
Sugár József.

* A Kőlcsey-egyesület Szendrey jubileumán. A Kőlcsey-egyesület is részt vesz színházigazgatónk 25 éves színész jubileumán. Ezüst koszorúval fejezi ki elismerését azért a szép közművelődési munkáért, melyet Szendrey Mihály mint színművész és mint igazgató kifejtett. A Kőlcsey-egyesület szónoka csütörtökön a színpadi ünnepségnél Krenner Miklós dr. alelnök lesz.

* Aradvár és Arad város ostroma címmel rendkívül érdekes és nagy történelmi értékű monográfia jelent meg a minap Aradon. A mintegy négy iv terjedelmű mű Galsai Kovách Ernő negyvennyolcas őrnagy naplójegyzeteit tartalmazza Márki Sándor dr. egyetemi tanár előszavával és Juhász Ferenonék, az aradi Kőlcsey-egyesület könyvtárosának értékes bevezető és magyarázó jegyzeteivel. A daliás idők bátor katonája, Galsai Kovách Ernő naplójegyzetek formájában öröközte meg azt a történelmi eseményt, amikor Arad várost és a várat puska- és ágyutüz robbanása tette hangozóvá, félelmetessé. Az egykori honvéde őrnagy a szabadságharc leveretése után a vár foglya lett, ahonnan 1856-ban szabadult ki és polgári pályán értékesítette tudását. Most megjelent könyve, amelyet tizenegy szép illusztráció tesz változatosabbá, mindenképpen figyelmet érdemel. Nemcsak történelmi becsénél fogva, hanem mint lebilincselő olvasmány is. A művet értékesebbé, vonzóbbá teszi a nagyvilági Márki Sándor előszava, s a színes tollu Juhász Ferenc bevezetése, meg a könyvön átvonuló nélkülözhetetlen jegyzetei.

* A Kőlcsey-egyesület felolvasása. A Kőlcsey-egyesület szombati felolvasásának kiemelkedő száma a Patófi-társaság kiváló tagjának, Ferenczy József dr.-nak szabad előadása. A sokoldalú munkásságáról és kitűnő előadásáról nevezetes esztétikus ebbe az érdekes címbe foglalta szombati előadását: *Újságok — régiségek. Régi újságok — új régiségek.* Ezek az újságok és régiségek pedig a hírlapirodalom közművelődési területéről lesznek.

* Téli színház Makón. December 1-én január hónapokra az országban működő mind a két drámai staggione színházát játszási engedélyt kért Makóra. Rákosy Gyula rendőrkapitány, ugy *Hidvéghy* Ernő, mint *Könyves Jenő* igazgató kérelmét betérjesztette a színházgyámoló egyesület választmányához, amely ma délelőtt tartott ülésében úgy határozott, hogy mindkét igazgató társulatának engedélyt ad és pedig *Hidvéghy Endrének* december 1-től 15-ig, *Könyves Jenőnek* december 21-től január 11-ig.

* Ferrari olasz operastaggionéja. A nagyvárú vendégjáték után Szegeden tart hangversenyt Ferrari olasz operastaggionéja. A hangverseny után egyenesen Aradra jó az olasz művészekből álló operatársulat és négy napig fog vendégszerepelni az aradi színpadon. Az olasz operairodalom négy legkiválóbb alkotásában fognak Aradon fellépni. Rossini *Szevillai borbélyában* mutatkoznak be, majd Puccini *Bohéme* operájában lépnek fel. Színre kerül még a *Fra Diavolo* és valószínűleg a *Rigoletto*. A vendégjáték december negyedikén kezdődik.

* Egy asszony karrierje. (Izgalmas társadalmi drama az Apollóban.) Az Apolló-színház jó hírnevét nap nap után erősebbé teszi azok a sikerek, amelyeket a kinematográfia legújabb, s legtekintélyesebb produktumainak bemutatásával elér. Városszerte nagy elismeréssel fordul a közönség az Apolló színház felé a D. Gar el Hama a Négy ördög s most az Egy asszony karrierje című slágerdrámák előadásáért, mert hiszen ma már a kinematográfia komoly s nívós termékeinek a megismerése épen olyan kultúrászükséglet, mint az értékes könyvek és szindarabok ismerete. Abban pedig, hogy az aradi közönségek módja van megtekinteni a legújabb slágereket, érdeme van az Apollónak, amely a fővárosi mozisínházakkal egyidőben hozza színre ezeket a szenzációs mozgóképeket. Itt van például az Apolló jelenlegi slágere: *Egy asszony karrierje*. A nagyszabású s csodásan felépített társadalmi drámát ezideig csak két fővárosi mozgószínház tűzte műsorára s az Apolló már holnap, kedden harmadnap mutatja be. Ez a kép ugy izgalmas cselekményével, mint mesteri kivételével felülmúlja az eddig hasonló zsánerű képeket s épen ezért jóakarattal ajánljuk a közönség figyelmébe. 177

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	—	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	—	151
Nyomda	—	151

Anglia nem akar háborút.

— Az alsóház ma éjjeli ülése. —

Távirati tudósítás.

London, november 27.

Nagy érdeklődéssel nézett egész Európa az angol parlament mai ülése elé a múlt hét eseményei után. Ismeretes, hogy Faber kapitány, ki előkelő pozíciót töltött be az angol tengerészeti minisztériumban, leleplezte, hogy a marokkói kérdés tárgyalásakor Anglia majd nem háboruba keveredett Németországgal. Az angol külügyminisztérium ugyanis a Marokkó tárgyalások alkalmával Franciaország pártjára állott s a leghatározottabban tiltakozott az ellen, hogy a németek Afrikában csak egy talpalatnyi területtel is gyarapodjanak. A leleplezés következtében az európai sajtó ugyszólván egyértelműleg támadta sir Eduard Grey-t, az angol külügyi államtitkárt, ki a két nagyhatalmat majdnem háboruba kergette. A német parlamentben természetesen szintén hevesen támadták az angol kormányt, különösen a marokkói egyezmény tárgyalására kiküldött bizottság ülésein. Grey az angol parlament mai ülésén válaszolt a támadásokra. — Beszédét nemcsak a kormánypárt, hanem az ellenzék is nagy tetszéssel fogadta s az egész baloldal ebben a kérdésben a kormány mellett foglalt állást, mert úgy Grey, mint az utána felszólaló miniszterelnök kijelentették, hogy a békét belátható időig biztosítottak látják. A külügyminiszter beszédéről, melyet este nyolc órakor fejezett be, a berlini Wolf ügynökség a következő kábelsürgőnyt kapta:

London, november 27. Az alsóház mai ülése iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozott. Már a déli órákban, dacára annak, hogy az ülés csak négy órakor kezdődött, óriási tömeg lepte el a parlament előtti teret és két óra után a ház telve volt. Utolsónak sir Edward Grey lépett a terembe. Arca egyáltalán nem árulta el azt az izgatottságot, mely valószínűleg benne uralkodott, miután tudta, hogy az egész világ tekintete beszéde felé irányul.

A beszéd igen békés hangú volt. Elmondotta, hogy csakugyan komoly helyzet előtt állott Anglia, azonban a Britt királyság nem cselekedhetet másképpen s Anglia ugymint eddig, továbbra is minden erejével azon fog igyekezni, hogy az egész világgal s így Németországgal is békés harmoniában éljen, de az angol érdekeket természetesen mindenkor minden rendelkezésére álló eszközzel meg fogja védelmezni. Grey beszéde minden oldalról tetszést aratott, miután egyrészt békés, másrészt pedig elég erélyes is volt.

Grey után Law, az unionisták vezére beszélt s kijelentette, hogy Angolországának az olasz-török háboruban teljesen neutrálisnak kell maradnia, miután a hadakozó felek mind-egyikének barátja. Kijelenti, hogy Angliában nem gyűlölik Németországot s hogy egy háború a két ország között, mindkétőre nézve nagy szerencsétlenség lett volna. Mindkét országnak kötelessége a másiknak erősségét elismerni. A külügyminiszter beszéde élénken bebizonyította, hogy Anglia nem akar mást, mint a békés érdekek védelmét. Anglia nem akarja megakadályozni Németország átlásfoglalását, de természetesen ott, ahol angol érdekek forognak fenn, a legnagyobb eréllyel kell védeni magát.

Macdonald, a munkáspárt vezére szintén üdvözli a minisztert békés beszédének azon részéért, amellyel barátságos hangulatot mutatott Németországgal szemben. Nézete szerint a legszívélyesebb barátságot kell fenntartani Németországgal.

Ezután Asquith miniszterelnök beszélt. Mindenekelőtt megköszönte az ellenzék vezérének, hogy a kabinetet ebben a fontos kérdésben támogatta.

— Két körülmény vezet Angliát külügyi politikájában, — mondotta — saját érdekének védelme és azoknak a kötelességeknek teljesítése, melyekkel Franciaországnak tartozunk.

Rosszakarát más hatalommal szemben nincs Angliában és más államok törvényes követeléseivel szemben Anglia soha ellentétes álláspontot nem fog elfoglalni.

A miniszterelnök szavait nagy helyeslés közben fejezte be s ezután az ülés éjjel 11 órakor bezárult.

Vészhirek az olasz királyról.

(Győzelem Tripolisban.)

(Saját tudósítónktól.)

Bécs, november 27.

Az olasz király ellen merényletet követtek el! — ez a hír terjedt el ma reggel Bécsben. Hétfő van, ujságok nincsenek, ilyenkor gazdátlanul nyargal a szenzáció, végighömpölyög az utcákon és utközben egyre dagad. A végén már Viktor Emánuel meggyilkolásáról tudott a vaklármá. Behatolt a hír a tözsdére is, ahol néhány percre nagy nyugtalan-ságot okozott. Mindenfelé telefonáltak, különösen az olasz nagykövetséget ostromolták. Bécsi tudósítónk nyomban fölkereste az olasz nagykövetséget, amelynek öreg, ósdi épülete a Burg mellett van. Avarna herceg nagykövet nincs Bécsben, helyette Luigi Bablo gróf titkár fogadta, aki egészen nyugodtan mondotta:

— Mióta a háború kitört, állandóan fölmerül ez a hírbír. Tulán mondanom se kell, hogy nem igaz. Közönséges tözsdemanőver az egész, vagy ha nem az, akkor rosszindulatu rágalom. Rágalmakban egyébként meglehetősen rekordot értek el Olaszország ellenségei. Így legutóbb azt ujságolták, hogy a törökök elsüllyesztették a Washington nevű olasz hadihajót. Hát kérem ilyen nevű hadihajónk egyáltalán nincsen. Rómában meg vannak elégedve az eseményekkel, teljes nyugalom van és a hangulat lelkes. Azt hiszem, a rágalmazó híreket a tözsdén sem veszik komolyan.

A gróf most egy tizenkét oldalas, összefűzött, s. fr. írozott táviratot mutatott föl, amely november 26-iki dátummal Tripolisból érkezett. Aztán jókedvűen mondta:

— Látja kérem ez a távirat újabb győzel-münkről számol be. Arról értesítenek bennünket, hogy az olasz tüzérség szombaton a Szidi Mesri erőd mellett nagy győzelmet aratott. Ami az olasz kormány Dardanella-akcióját illeti, ki kell jelentenem, hogy erre nézve semmi információm nincsen.

Az olaszok tehát meg vannak elégedve. Mit mondanak a török nagykövetségen? A Heugasse 38. számú bérpalota földszintjén, elegánsan berendezett termekben székel a nagykövetség. Itt sem volt található a nagykövet, a napokban hazahívták Konstantinápolyba. Muktár bej ügyvivő, a volt budapesti főkonzul szintén távol van. Sarfik bej vezeti a követség ügyeit, ő nyilatkozott:

— Arról, hogy az olasz király ellen merénylet történt, nem tudunk semmit. Tripolisból újabban nem kaptunk híreket. Az olaszoknak az a terve, hogy a Dardanellákat blokirozzák, nincs megerősítve. Csupán annyi igaz, hogy a török hadügyminisztérium jelentést kapott, hogy a Dardanellák előtt olasz hadihajót láttak. Konstantinápolyban a legnagyobb nyugalom van, mert föl se tételezik, hogy Itália a nagyhatalmak akarata és tiltakozása ellenére kiterjeszti a harc színterét. Ez lehetetlennek látszik.

Az olaszok állítólagos győzelmére a bej azt felelte, hogy erről nem hallott semmit. A két nyilatkozat egybevetéséből látnivaló, hogy a hadviselő felek egyképen bizakodó kedvvel várják a fejleményeket.

Fényesen győztünk!

Rómából jelentik: Arról az általános előnyomulásról, amelyet Tripolisban az olasz haderő megindított, a Stefánia ügynökség győzelemért részletes jelentésben számol be. A jelentés többek közt ezeket mondja:

Csapatunk délkeleti frontjának ma reggel megkezdett általános előnyomulását az összes pontokon siker koronázta és az ellenségnek megerősített állásaiból való visszavonulásával végződött. A harc, mely igen heves volt és egész nap tartott, fényes győzelmünkkel végződött, amely alkalmas arra, hogy az egész hadjáratra döntő hatást gyakoroljon. Reggel hét órakor az ellenséges tüzérség szokásos dél-nyugati hadállásából, egy Fornazzi nevezetű telep-ről kezdte meg a tüzelést, de tüzérségünk védelme az ellenség tüzérségét sakkban tartotta. Reggel 8 óra 45 perckor csapatunk elfoglalták a körházat. Keleti szárnyunk csapatai nagy lelkesedés és szívósságot tanusítottak, mert kénytelenek voltak sánctól-sántra és házról-házra lépésenkint előnyomulni a pálmák és sáncok mögött, valamint mindennemű fedezet mögött védett állásban levő arabok ellen. Egy házat aknával a légbe repítettünk. Igen nagy volt az ellenség ellenállása és igen nagy nehézségek gördültek csapatunk előnyomulása elé. Délután négy óra felé az előnyomulás az egész vonalon általános volt. A 33. gyalogezred új hadállásokat foglalt el, a berzaglierek Henni községet szállták meg, maguk előtt üzve az ellenséget, mely mindenütt rendetlenül visszavonult. Csapatunk dacára az igen kedvezőtlen terepviszonyoknak s erős ellenállásnak, páratlan bátorságot, makacsságot és szívósságot tanusítottak. Előnyomultak az ellenség nyílt tüzelésének kitéve, fedetlen terepon és a törökök sáncait, Henni községet és Mesri erődöt oly hevességgel támadták meg, amely hősiességnek mondható.

A harcban maga Caneva tábornok is részt vett. Az összes fegyvernemek fényesen működtek s hir szerint számos törököt elfogtunk.

Zugbankárok a vádlottak padján.

— Miért lett öngyilkos Rotschild? —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 27.

A bizonyító eljárás a végéhez közeledik. Kihallgatták immár valamennyi sértettet s még csak a szakértők véleményének a meghallgatása van hátra a bizonyítás anyagából.

A mai tárgyalás is a sértettek kihallgatásával telt el.

Hild György russeleimi fogtechnikus 1907-ben ötven darab vasutforgalmi részvényt vett s fedezetül 2000 márkát adott. A részvényeken 500 koronát nyert, melyet Neumann készpénzben fizetett meg neki. Akkor megjelent nála Herzfelder, akinek rábeszélésére száz darab brassói részvényt vett. Erre újra 2000 márkát fedezetet adott. A brassói részvények estek, az egész letétje odaveszett, sőt még ezenfelül háromszáz márkát veszített. Hild följelentéssel fenyegette Neumannt, aki 350 márkát el-elengedett neki. A kárja 5000 márkát.

Dési dr.: Ön arra utasította a céget, hogy ha a veszteség a 2000 márkát fedezetet föl-emészténé, akkor bonyolítsa le az angázsmát? Ebből az következik, hogy el volt rá készülve, hogy esetleg veszteni fog?

— Ezt a föltelet alá kellett írnom.

Dési dr.: Csak differenciára játszott, vagy tőkebefektetésre?

— Csak differenciára.

Az ügyész indítványára fölolvasták a Neumann-cégnak a panaszhoz intézett leveleit.

Péter András rotweili kereskedő különböző papírok vételével bizta meg a Neumann-céget, melylyel a Finazieller Wegweiser utján ismerkedett meg. A játékon 3600 márkát vesz-

tett s aztán Káldor Gyula dr. utján megtette a cég ellen a főljelentést.

Elnök (Herzfelderhez): Igaz az, hogy ön megjelent a panaszosnál s a cellulose részvényt ajánlotta neki, holott tudta, hogy a papír esni fog?

Herzfelder: Ha én azt tudnám, hogy valamelyik papír emelkedni vagy esni fog, akkor nem állanék most a méltóságos ur előtt s akkor egy Rothschild nem lett volna kénytelen magát 1886-ban agyonlőni.

— Ön akkor ajánlotta neki, mikor hanyatló volt az árfolyama?

— Hát mikor ajánljam neki?

A szakértők megállapítják, hogy Péter András levonva a nyereséget, összesen 3600 koronát veszített.

Bachfeld Jenő dr. frankfurti magánzó 17.000 koronát veszített.

A tárgyalást holnapra halasztották.

HIREK.

Botrány az alvácai község háza égésénél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 27.

Megirtuk, hogy az alvácai község háza e hó 20-án földig égett. A tűzvészre vonatkozólag újabb érdekes részleteket jelentenek, melyekből kitűnik, hogy a község háza leégéséért a község lakóságát terheli a felelősség, mely nemhogy segédkezett volna az oltásnál, de azon igyekezett, hogy ne lehessen az égő házból semmit se kimenteni s hogy az okmányok és irományok bent égjenek a házban. A tűz 20-án délben a kéményben keletkezett s hamarosan el lehetett volna oltani, de a körjegyző és a körjegyzőség alkalmazottain kívül senki sem segédkezett az oltásnál. A lakóság körülállta az égő házat s azoknak, akik az oltásnál segédkezni akartak, odakiáltották:

— *Hagyjátok csak had égjen! Legalább elégnék az adókönyvek s nem kell majd a porciót fizetni!*

Az oltáson igyekvő nyolc embernek mégis sikerült a kézipéntárt, az anyakönyvet s az irományokat az égő ház ablakán keresztül kimenteni. Midőn ezt a körülállók látták, a ház tetéjéről égő zsarátnokot húztak le az irományokra, hogy azok mégis megsemmisüljenek. Később, midőn csendőrök akarták a lakókat vízfordásra kényszeríteni, valamennyien a határba szöktek ki. A körösbányai önkéntes tűzoltók is megjelentek a tűznél, de miután sem lófogat, sem vízfordó nem állott rendelkezésükre, oltásra gondolni sem lehetett. Így a ház egész másnap reggelig égett s a mellette lévő épület is elhamvadt. Csiky Mihály körjegyző különben — mint értesülünk — az oltás akadályozói ellen főljelentést tesz a járás főszolgabirójánál.

— **Udvari vadászat Kisjenőn.** Megirtuk, hogy József főherceg és Augustia főhercegnő három napi vadászatra Kisjenőre érkeztek. A vadászatok, melyen a nagy főúri társaságon kívül Henrik porosz herceg és Koburg Fülöp herceg is részt vesznek, ma kezdődtek meg Bánkuton. Az idő a lehető legszebb volt, minden tekintetben alkalmas a vadászatra. Az első nap vadászásákmánya rendkívül dus. A főhercegi pár es vadászó társaik 594 nyulat, 2751 fácánt, 84 foglyot és 6 különféle vadat ejtettek el. A meghívottak közül Keltz Gyula kamarás családi gyász, Zichy Kázmér gróf pedig betegsége miatt nem vehetett részt. A vendégsereget a ma érkezett Wenckheim László gróf és Vecsey Miklós báró egészítette ki.

— **Az Osztrák Magyar Bank kifizetettjei.** Budapestről jelentik: A király Gold Zsigmondnak, az Osztrák-Magyar-Bank főtanácsosának a Ferenc József-rend középkeresztjéhez a csillagot, Pranger József udvari tanácsosnak, a bank vezértitkárának a II. osztályu vaskorona-rendet, Elischer Tibor főfelügyelőnek az udvari tanácsosi címet, Brunner Miksa főfelügyelőnek, Golovic László győri főnökönek és Schmidt Ágostonnak, a bank debreceni fiókjának vezetőbírájának a Ferenc József-rend középkeresztjét adományozta.

— **Miért haragszik a trónörökös a király vejére?** Megirtuk, hogy a király veje, Ferenc Szalvátor főherceg, aki nola lövassági tábornok, még sem lépett elő novemberben hadtestparancsnokká, hanem lovashadosztály parancsnok maradt, visszavonul a katonai pályától. Ennek okául most ezt táviratozzák Bécsből. Bjelik tábori püspök nemrég meglátogatta Ferenc Szalvátor főherceget, mely alkalommal Mária Valéria főhercegnő azon óhajának adott kifejezést, hogy a katonatisztek vallásos érzülete jobban gondoztassék. A tábori püspök közölte ezt bizalmas uton a katonai lelkészekkel és intézkedés történt, hogy vándorló jezsuita páterek a katonatisztekkel lelkigyakorlatot tartsanak. Ez a titkos intézkedés került uton a közös hadügyminiszter tudomására jutott, a Reichsrathban is szóba került és Ferenc Ferdinánd trónörökös szemrehányást tett Ferenc Szalvátor főhercegnek. Innen ered Ferenc Szalvátor főherceg — mint Bécsben beszélnek — most már meggingathatatlan elhatározása, hogy a katonai pályától végleg visszavonul.

— **Szendrey Mihály** — a Kossuth-társaság disztaggja. Az aradi Kossuth asztaltársaság ma este Nagy Kálmán elnöke alatt népes ülést tartott, amelyen egyhangu lelkesedéssel elhatározták, hogy Szendrey Mihály szinigazgatót jubileuma alkalmából az asztaltársaság disztaggjává választják meg. A jubiláris Szendrey-banketten a Kossuth asztaltársaság öt taggal képviselteti magát és részt vesz az üdvözlők között is, mához egy hétre pedig ünnepi lakomát rendez Szendrey tiszteletére és azon átnyújtják a disztaggá választás oklevelét is a jubiláns szinigazgatónak.

— **Diszkut a Kossuth-parkban.** A Kossuth Lajos asztaltársaság Kossuth-kut bizottsága tegnap ülést tartott, melyen elhatározták, hogy a Kossuth-park disztág szolgálatát most már elkészítették. Az asztaltársaság három pályadíjat tűz ki: egy 500, egy 300 és 200 koronát. A pályázat határideje 1912. március 15. A pályázati feltételek szerint csak azok a művek lesznek figyelembe véve, melyeknek anyaga fagyálló lesz, a figurális részek pedig bronzból készülnek.

— **Az exszultán ékszerének árverése.** Párisból jelentik: Ma kezdődött Abdul Hamid exszultán ékszerének eladása. Az első nap 2,667.276 frankot eredményezett. A legnagyobb összeget, — 920.000 frankot egy háromszoros gyöngy nyakék érte el.

— **Temetés.** Vasárnap délelőtt tizenegy órakor ment végbe nagy részvét mellett özvegy Lusztig Mórné temetése. A köztiszteletben álló matrona temetésén a város társadalmának szereplői közül számosan megjelentek. Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi szép bucsubeszédben méltatta az elhunyt urinő kiváló érdemeit, amelyeket a jólélekesség gyakorlatában szerzett.

— **Merénylet egy automobil ellen.** Makóról írják: Éretlen suhancok merényletet követtek el a dombegyházi országuton robogó automobil ellen, amelyen Purgly János mezőkovács-házai nagybirtokos utazott. Csomor Mátyás, Kiss János és Kaczor Péter suhancok a teljes erővel robogó automobil valóságos közáporral fogadták, az automobilban ülők alig tudtak védekezni a kődobások elől. Az automobil utasai jelentést tettek a csendőrségen, mely elfogta a merénylőket és eljárást indított ellenük.

— **Eljegyzések.** Stauber Andor dr. városi kerületi tisztiorvos eljegyezte Singer Rózsikát, özvegy Singer Gyuláné leányát Aradon. (Mindenkülön értesítés helyett.)

Schuszterman Viktor Budapest és Löwinger Ida jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **Adomány az aradi hírlapírók segélyalapjának.** Montag Sándor aradi földbirtokos egy megnyert fogadásból kifolyólag hatvan koronát adományozott az aradi hírlapírók segélyalapjának. A nagylelkű adományért ezuton mond köszönetet az alap vezetősége.

— **Társadalmi mozgalom a halot-hamvasztásért.** Újabb ismét erősebben indul meg a halot-hamvasztás propagálása Magyarországon. A fővárosban energikus társadalmi mozgalmat kezdtek az első magyar krematórium érdekében. Az aradi Kossuth asztaltársaság elhatározta, hogy csatlakozik a mozgalomhoz.

— **A rendőrség a kávéházi hazárdjáték ellen.** A rendőrfőkapitány a mai napon a következő szigorú és dícséretre méltó rendeletet intézte az összes vendéglő-, korosma- és szállótulajdonosokhoz, az utóbbi időben rendkívüli mód elterjedt kártyajáték ellen: A magy. kih. törvény 88. § a tiltja a nyilvános vagy a közönségnek nyitva álló helyen folytatott szerencsejátékban való részvételt, a 89. §-a pedig szigorú rendelkezéseket foglal magában azon vendéglős, szálloda, kávéház-tulajdonos vagy korosmárossal szemben, ki bármely helyiséget szerencsejáték üzésére átengedi és felhasználni hagyja. Ennek dacára városunkban nyilvános helyiségekben a nagy összegekben folyó szerencsejáték nagyon el van terjedve. Minthogy azonban ezen kihágás megállapítása, helyesebben a kihágásban való tettenérés nagyon ritkán sikerül, mert a szerencsejáték rendszeren a kávéházak és vendéglők külön helyiségeiben, sőt a kávéház vagy vendéglő-tulajdonos magán lakásában szokott folytatni, ahova az ellenőrzést teljesítő rendőrközeg észrevétel nélkül alig tud eljárni, pedig ezen külön és magánhelyiségekhez a szerencsejátékosok csak az üzlettulajdonos tudtával, sőt segítségével jutnak és csak az üzlettulajdonos közreműködése hiusítja meg a rendőrség ellenőrző működését, ennél fogva figyelmeztetem az érdekelt üzlettulajdonosokat, hogy üzlet avagy magánhelyiségeikben a szerencsejáték üzését a jövőben annyival is inkább ne tűrjék meg, mert nemcsak a kihágási eljárás fog ellenük folyamatba tétetni, hanem vendéglő-, szálloda-, korosma vagy kávézi iparuk folytatásától is el fognak tiltatni. Ezen véghatározalom betartásának szigorú ellenőrzésére egyidejűleg utasítom a külszolgálatot teljesítő rendőrtiszteket, a kisebb külvárosi korosmák ellenőrzésére pedig még a rendőrtiszteket is. — Ezt a dícséretes tendenciájú rendeletet a napokban adta ki — a pécsi rendőrfőkapitány.

— **Elfogott tolvaj.** A csabai állomáson körülbelül két hét előtt egy Marmor Hilda nevű urinőnek ellopták a podgyását, melyben több ruhaneműn kívül 400 korona készpénz is volt. Az urinő a csabai rendőrségen elmondotta, hogy a másodosztályu váróteremben az aradi vonat beérkezését várva elszunyókált s a podgyászt azalatt ellopták. Kivüle a váróteremben még csak egy 17-18 évesnek látszó fiatal ember volt. Az urinő pontos személyleírását adott s így a tolvajt sikerült tegnap Aradon elfogni Gécs István 17 éves cigányfiu személyében. Gécs bevallotta, hogy az urinő podgyását ő lopta el. A lopott pénzen Budapestre utazott s a ruhaneműt is értékesítve, összes pénzét elmulatta. A tolvaj fiut átszállították a békéscsabai rendőrségre.

— **Tűz.** Ma éjjel 11 órakor a Sága cigánytelep 6. sz. a. Tinka Miklós tulajdonát képező ház tetőzete leégett.

— Az aradi személyvonat balesete. A Máv. igazgatósága jelenti: A vasárnapról mára virradó éjjelen az Aradról Budapestre induló 609. számú személyvonat Szolnok állomásra való behaladása alkalmával egy tolató mozdonyhoz horzsolódott és a személyvonat mozdonya kisklott. A vonatvezető és a fűtő jelentéktelen sérülést szenvedtek. Utasok nem sérültek meg. A személyvonat 2 óra 14 perces késéssel folytatta útját. A vizsgálatot megindították.

— Uj kenyérgyár Aradon Dózsa Dezső volt magyarpecskai, jelenleg aradi agilis kereskedő a budapesti Erzsébet kenyérgyár mintájára a Radnai-úton, saját telepén egy a higienikus követelményeknek minden tekintetben megfelelő, a technika legújabb vívmányaiával felszerelt, modern kenyérgyárat létesített, mely üzemét már meg is kezdte. A gyár, melynek célja a nagyfogyasztó közönségnek izletes és tiszta házi kenyéret szolgáltatni, motorikus villanyüzemre van berendezve. Külön-külön helyiség épült a liszt és kenyérraktárnak. A lisztraktár egy nagy szítalóval van kapcsolatban, ahol a feldolgozandó lisztet előzőleg villanyhajtással megsziátatnak, mely után a három fedett dagasztó-tartályba jutnak, hova a víz is automatikusan folyik be. Magát a sütést egy gőzcsövekkel ellátott hármass gőzkemence végzi. Felemlítésre méltó, hogy a foglalkoztatott munkások részére külön öltöző és fűdőszoba áll rendelkezésre, továbbá egy a liszt, mint a kéz kenyér megvizsgálása céljából egy teljesen felszerelt laboratorium is van a gyári helyiségben. A gyár termelőképessége napi 100 méter-mázsa, ami elég tekintélyes kvantum. Ennek az elszállítására csak zárt kocsikban történik. Kellemes a szemnek, hogy a gyárban mindenfelé a legnagyobb tisztaság uralkodik, ami nagy bizalmat keltethet a közönségben.

— Köszönetnyilvánítás. Lustig Mórné ravatára szánt koszoru megváltása fejében: özv. Lukács Lajosné 10 koronát, Löffler Jakab és Tenner József és neje 20—20 koronát az izr. népkonyha, Tenner Lajos és neje, Haraszti Sándor (B. Csaba), Rosenthal Adolf (B.-Csaba) és Éles Ármán és neje 20—20 koronát az izr. nőegylet-, és Wallfisch Ármán és neje 10 koronát az izr. jótkönyv egylet javára küldött. Ezen kegyeletes adományokért ez uton is nyilvánítja köszönetét az Elnökség.

— A portugál lovasság. Nem túlzás, ha azt állítjuk, hogy az Uránia színház sportképeit egyetlen mozgóképfényképszínház sem éri utól. Nagy sikereket mutathat fel sportesemények színe hozatalával az Uránia, de egyetlen sport kép sem lepte meg annyira a publikumot, mint a most programon szereplő portugál lovasság. A helyőrség tisztikara már hídfőn megnézte a képet és a legabszolútabb elragadtatás hangján nyilatkozott meg a képről. Eddig keveset hallottunk a portugál lovasságról, a ma láttak után azonban a legnagyobb elragadtatással beszélhetünk a portugálok lovasbravurjairól. A legnehezebb terepen nyaktörő akadályokon száguldoznak át nemes paripáikon. Mérédek sziklaoldalokon lecsuszva, sebes folyású vizeken keresztül, erdőkön át rohannak. A néző szorongva figyeli ezt a bámulatos lovas gyakorlatot, amelyenhez fogható még nem örökített meg a kinematográfia. Ajánljuk, hogy nézze meg mindenki ezt a képet, aki gyönyörködni tud a legszebb sportban, a lovaglásban. 175

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 25-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Kelly László távirtdalvigyázónak Berta nevű leánya. Fejér Imre építési rajzolónak Erzsébet nevű leánya. Márk János csendőrmesternek Margit nevű leánya. Pardi István ácsnak Margit nevű leánya. Marián Péter nyomdásznak Iona nevű leánya. Meghalt: Haller István 32 éves kőművesegéd. Tordai Istvánné 62 éves munkásné. Házasságot kötött: Barba Románusz bankhivatalnok Lesta Juliannával. — Született e hó 26—27-én: Márkus János kőművesnek Erzsébet nevű leánya. Karagyna Ferenc kőművesnek Julianna nevű leánya. Holó Péter bérkocsisnak Erzsébet nevű leánya. Juhász András fékezőnek András nevű fia. Meghalt: Juhász András 1 napos fia. Kovács István 32 éves gépész. Házasságot kötött: Mora András háztulajdonos Grossmuck Juliannával. Weisz Ferenc fékező Hamza Sárával. Orosz Florián asztalos Hegedűs Rozáliával. Kling Ádám napszámos Némer Annával. Rakoz Radoje házmester Cséte Máriaival.

— Öngyilkosság. Sigmét Alajos kisperégi gazdálkodó felesége tegnap délelőtt öngyilkossági szándékkal kutba ugrott. Mire a házbeliak kihúzták, már nem volt benne élet. Az asszony több év óta csendes elmebeteg s tettét egy őrizetlen pillanatban követte el.

— Felhívjuk olvasóink b. figyelmét az Angol Nyvveshát Vállalat (Andrássy tér 8.) lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

— A hölgyközönség figyelmébe! Az urf hölgyközönséget értesitem, hogy Szentpál-utca 8. alatt egy angol és francia női ruha műtermét nyitottam, ahol a legújabb divatlapok szerinti női kosztümöket és felöltőket legújtanysabban készítek. Becses pártfogásáért esedezik Szauerland Andor. 5025

— Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk Novák Rudolf fogműtermét Arad Szabadságtér 5—6 szám alatt, dr. Kronstein-ház.

— A legelegánsabb és legújabb selyem, bársony, gyöngy bőrtáskák, szivar, oldal és pénztárcák, bőröndök, vadásztáskák és más bőrdíszmüaru legnagyobb választékban legolcsóbban Hegedűs Gyula kefe, pipere, illatszere és bőrdíszmüaru kereskedésében Aradon, Andrássy-tér 15. sz. 4633

— Női kalapdivatterem. Legújabb modellű bécsi és párisi őszi és téli divatkalapok legnagyobb választékban, legelőnyösebben Grünblatt Antónia kalapdivattermében Szabadságtér 11. szám (Glück huscsarnok-épület) szerezhették be. 4561

— Esperantó nyelvtanok és szótárak Kerpelnél. 5419

— Üzleti könyvek nagy raktára Kerpel Izsónál. — E cég vesz könyvtárakat és hangjegyeket. 4871

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőraroma 1 üveg 60 fillér Voitak és Weisznál. 4510

VIDÉK.

A lippai cselédotthon megalakítása. Folyó hó 24-én tartatott meg a lippai község ház tanácsstermében a Lippán létesítendő cselédotthon előkészítő bizottságának értekezlete Vác Jánosné urnő elnöklése alatt. Az értekezleten gróf Zelenski Róbertné is részt vett ki 10000 koronás adományával ezen az értekezleten lépett be a létesítendő lippai cselédotthon tagjainak sorába örökös tagsággal. A nagylelkű adomány kellemes hatással volt a jelenlévőkre. Elismerés illeti még báró Piret B. L.-né, Orczy Elek bárót, Manasszy B. György bárót és Vác Jánosné, kik 100—100 koronás adománnyal alapító tagoknak léptek be.

Jelen voltak még az értekezleten: Dr. Masznyik Mártonné, Salacz Gyuláné, Gross Józsefné, özv. Kovács Józsefné, Molnár Gyuláné, Vahdits Györgyné, Lakatos Zoltánné, Van Mons Reneéné, Tisch Lajosné, dr. Masznyik Márton tb. főorvos, Scheibert Ferenc temesújfalui plébános, Roszmann János lippai káplán, Vác János tb. főszolgabíró. A Vajdits György titkár által fölolvastott a'apszabálytervezetet az értekezlet néhány lényegtelen módosítással egyhangúlag elfogadta s így már rövid idő múlva alakuló közgyűlést fog tartani. Érdemes megemlíteni, hogy a lippai cselédotthon lesz az első az országban, melynek pártoló tagjai bármely felekezetibeliek lehetnek, majdnem teljesen ugyanazon jogok és köteleességekkel, mint a római katolikusok. Katolikus jellegű, de modern társadalmi intézmény lesz ez, melynek bárki, aki tagok sorába belep, egyformán hasznát veheti. Az intézet az állami gyermekmenhelyből kapja kioktatás és nevelésre a 12—14 éves cselédlányokat s ezeket a háztartás összes szükséges ismereteibe gyakorlatilag bevezetvén, alkalmas családoknál, mint cselédeket, megfelelő cselédbér mellett, elhelyezi. Kiemelendő még, hogy ez a lippai cselédotthon elnöki tisztjét is gróf Zelenski Róbertné hajlandó annak idején elfogadni, mely elhatározása és cselédotthon iránt tanúsított állandó meleg érdeklődése, valamint az előkészítés munkálatainak buzgó vezetése és bölcs irányítása minden érdeklődőt elismerésre és hálára kötelez.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Kilakoltatási per az aradi uri-kaszinó ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

Az elmúlt hónapokban irtnuk már arról, hogy az aradi Kaszinó Salacz-utcaiban levő helyiségének bérét felemelte az új háztulajdonos, a Bloch papírkereskedő cég évi 600 koronával. Minthogy a Kaszinó ezt az összeget soknak találta, a Bloch cég föl akart mondani, azonban a Kaszinó nem vette tudomásul a fölmondást, mert a régi háztulajdonossal, Herold Zsigmondal olyan szerződése volt, hogy néhány évig jogva van a mostani helyiségekhez. Novemberben azonban érdekes fordulatot vett az ügy. Ugyanis november 5-én a Bloch-cég kilakoltatási pört indított a királyi járásbírósnál a Kaszinó ellen.

A keresetnek az az indokolása, hogy a Kaszinó november harmadikáig nem fizette meg a februárig esedékes házbért, tehát februárra kéri a kilakoltatást. A pörben azonban némi bonyodalom támadt. Ugyanis a cég ügyvédje nem tudta biztosan, hogy ki a Kaszinó elnöke? Azt hitte, hogy Fábry Sándor dr. az elnök és jogilag ő felelős a Kaszinóért. Azért hát ellene adta be a keresetet. Néhány nap múlva azonban megtudta az ügyvéd, hogy a Kaszinó elnöke Urbán Iván; sietett tehát ellene is beadni a pört. Igen ám, de ekkor már a kaszinó kifizette a negyedévi házbért a háztulajdonosnak.

A Kaszinó ügyésze Köpf János dr. már beadta válaszát, amelyben kifejti az okát annak, hogy miért nem fizette ki a Kaszinó november harmadikáig a negyedévi házbért. A régi háztulajdonossal ugyanis megállapodtak abban, hogy a házbért nem kell pontosan lefizetni a hónap első három napján, hanem ráérnek akkor fizetni, ha a tagdíjak befolytak s abból fizethetik a lakbért, így aztán soha sem kellett a kaszinó tőkéséhez nyulni. Ez valóságos jogszokássá vált a Kaszinónál és ezért most sem 3-án, hanem csak 8-án fizették ki a lakbért, amelyet a Bloch-cég át is vett és nem tett kifogást a késedelem miatt.

Köpf beadványában a kilakoltatás szükségességét hangoztatja és azt vitatja, hogy jogilag sincs alapja a kilakoltatási keresetnek, mert hiszen a pert nem a Kaszinó elnöke, hanem Fábry Sándor ellen indította meg. Amikor pedig a pörkeresetet beadta a cég ügyvédje, akkor már a lakbért kifizette a kaszinó.

A pörben nemsokára ítéletet hoz a járásbíró.

§ Inzultált vasuti főnök. Czika János, az Aradhegyaljai Motorosvasut mozdonyvezetője, ez év április 4-én a vasúttársaság aradi állomásán valami magánügyben telefonálni akart Grünzweig Lajos állomásfőnök megtiltotta a mozdonyvezetőnek, hogy az ő beleszólása nélkül használja a telefont. Szóváltás támadt a főnök és alkalmazott között, melynek során a mozdonyvezető areul ütötte az állomásfőnököt. A törvényszék ezért Czikát hatóság elleni erőszak miatt helyezte vád alá. A mai tárgyaláson Czika védője azt vitatta, hogy a vádlott szintén hatósági alkalmazott s mint ilyen, azaz, hogy főnökét areul ütötte, nem követett el hatóság elleni erőszakot, hanem legfeljebb becsületsértést. A kir. ügyész elfogadta ezt az érvelést s a vádat elejtette.

§ Pervesztés a motoros vasut. Ismeretes, hogy a Vacuum Oil Company 42,400 korona erejéig keresetet indított 1908-ban az Aradhegyaljai Motorosvasut ellen, mert a társaság nem akarta átvenni azt a 40 vagon olajat, melyet részére Kocsis Lajos akkori vezérigazgató rendelt. A társaság a per folyamán azzal védekezett, hogy Kocsisnak nem volt felhatalmazása az olajrendelésre, azonban a tanúvallomásokból kitűnt, hogy a rendelést Kocsis bejelentette az igazgatóságnak, csupán a rendelkezés quantumát nem mondotta meg. Így a törvényszék telperes keresetének helyt adott s a Motorost elmarasztalta a kereseti összegben. Felelősség folytán a per a nagyváradi kir. tábla elé került, mely jóváhagyta az elsőbíró ítéletét. Most a kir. Kuria foglalkozott az ügygel s harmadfoku ítéletében újlag elmarasztalta a Hegyaljai Motorost.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Uj divatüzlet varrodával

egybeköve

Arad, Deák Ferenc-utca 8. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a helybeli piacon szerzett bő ismeretségünk folytán egy divatárú üzletet női kosztüm és fehérnemű varrodával egybeköve nyitottunk. — Elvállalunk női kosztümök, pongyolák, bluzok, női fehérneműk, gyermekruhák gyors és pontos elkészítését. Nagy választék női angol kosztüm szövetekben. 5729

Maradék szövetek félárban.

Kiváló tisztelettel

Mészárik Testvérek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— A Dévai Takarékpénztár szanálása. Budapestről jelentik: A Magyar Általános Hitelbank újabb a Dévai Takarékpénztár Részvénytársaságot is bevonta érdekkörébe. Az említett intézet legutóbb tartott rendkívüli közgyűlésen. A Magyar Általános Hitelbank részéről a dévai pénzügyi igazgatóságába Benkő Jakab főtitkár és Deutsch Armin, a brassói fiók főkönyvelője, a felügyelő bizottságba pedig Faragó Aladár és Lótai Gusztáv küldettek ki. A dévai takarékpénztár abba a helyzetbe jutott, hogy a dévai és az egész hunyadmegyei piac legitim hitelszükségleteit kielégíti és a válságos helyzetbe került és felszámolásba jutott dévai hitelbank betevőinek érdekeit biztosítja. Megjegyezzük, hogy a takarékpénztár a dévai hitelbank betevőinek részbeni visszafizetéseit már megkezdte és ezáltal a piacon a hónapok óta tartó hitelszükség megszűnik.

— A város szállítói. A gazdasági szék ma tartott ülésén több cikkre tartott árlejtést. Fes-ték anyagokra 3 ajánlat érkezett: Némethy 5, Meer Mór és fia 85, Steinitzer cég a kikiáltási árból 5 százalékos engedményt ígér. Minthogy ez utóbbi a százalékos engedményen kívül a benyújtott árjegyzéke szerint az alapárakat is redukálta a számvetésű átvezetése az ajánlatokat. Portland cementet Knéffel Károly 4 korona 75 fillérért, Szilágyi és társa 4 korona 10 fillérért, Vass és társa 4 koronáért ajánl métermázsánként. A szállítással ez utóbbit bizza meg a gazdasági szék. Román cementre csak Szilágyi és társa adott be ajánlatot és 3 kor. 50 fillért kér métermázsájáért. Az ajánlatot elfogadták. Vas anyagoknál Andrányi Károly és fia cég benyújtott árjegyzékéből 5 százalékos engedményt tesz. Megbizást kapott a szállításra. A szegényházi kenyér szállítását Derzai Ernő vállalta 26 fillérért kilóját. Szóbeli árverelés útján vállalta adta a gazdasági szék 584 köbméter kavicsnak szállítását és beagyzását Barca Abelnek, aki 5 korona 65 fillérért vállalta 1 köbméter kavics szállítását. Kikiáltási ár volt 4 korona 30 fillér.

— Országos vásár. A csanádmezei Földesokon a legközelebbi országos vásár december 2. és 3-án lesz. Az állatvásárra mindenféle állat felhajtható.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Hírvények értéktőzsde.

Budapest, november 27

Készárú.

Kinálat, vételkérve korlátolt, 10 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Dél szárlat	2 órai szárlat
Buza 1912. áprillist	11.87—11.88	11.95—11.96
Rozs 1912. áprillist	10.37—10.38	10.40—10.41
Tengeri 1912. májusi	8.47—8.48	8.49—8.50
Zab 1912. áprillist	9.81—9.82	9.86—9.87

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— November 27. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₁₀₀ ...	111.10
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀₀ ...	90.60
Magyar koronajárdék 8 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ ...	78.—
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₁₀₀ ...	91.05
Horvát-szlavon földteherm. kötvény ...	92.50
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön ...	226.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön ...	153.—
Osztrák járadék papírban ...	91.50
Osztrák járadék ezüstbe ...	94.75
Osztrák járadék aranyban ...	115.25
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀₀ ...	91.50
1880. évi osztrák államsorsjegy ...	164.—
Osztrák magyar bankrészvény ...	20.06
Magyar hitelbank-részvény ...	850.—
Osztrák hitelintézet részvény ...	650.50
Osztr.-magy.-államvasut. részvény ...	784.50
20 frankos arany (Napoleonkor) ...	19.07
Német birodalmi márka ...	117.50
London vista ...	240.40
Páris vista ...	95.35
20 márkás arany ...	23.50

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. november 27.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	10.75—10.80
77	10.80—10.85
78	10.90—10.95
79	10.95—11.—

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	10.70—10.75
Rozs	9.25—9.30
Arpa	8.70—8.75
Zab	8.80—8.85
Tengeri	7.50—7.55

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ

Kedd, 1911. november hó 28-án

A) bérlet.

A) bérlet.

Szentivánéji álom.

Énekes tündérrége 5 felvonásban. Irta: Shakespeare. Fordította: Arany János. Zenéjét szerzte: Mendelssohn. Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Theseus	Keszler Ede.	Hyppolita	Folinuszné E.
Lisander	Delli Lajos.	Hermina	Novák Irén.
Demetrius	Beregi S. dr.	Heléna	Kápolnay J.
Vaczkor, ács	Várnai Jenő.	Gberon	Huszar K.
Zuboly	Polgár S.	Titania	Kögrádi M.
Dudás	Gyöző A.	Egy tündér	Neogrady D.

Kezdeté este 7/8 órakor.

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palettában

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma kedden, 1911. november 28-án:

1. A tompa kard. Kacagató. — 2. Egy aszszony karrierje. Társadalmi színű 3 felvonásban.
3. Kis álatkák. Humoros.

Az előadások kezdete délután 4/8 órától folytatódni fog az 11-ig tartatnak.

Helyárak: Pályoly élesenként 1 kor. Zártzék 1 kor. I-6 hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyszédőknél.

Saját zenekar.

Ruhatár. — Buffet.

URANIA

szegényképek színház.

(Máró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1911. november 28.

1. Lotusvirág. Dráma. — 2. Pali költőzködik. Humoros. — 3. Családi tüzhely. Dráma. — 4. Űresfejű találmánya. Mulatságos. — 5. Bandi mostohája. Dráma. — 6. Zuhany. Humoros. — 7. Portugál lovasság. Szenzációs felvétel.

Előadások d. n. 7/8 órától kezdve este 11 óráig

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap né kül megjelenni.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTÉR.*

Értesítés.

Tisztelettel értesítem az érdeklődőket, hogy a Thököly-tér 7. szám alatti *kávé-mérést* özv. Gebauer Józsefné és nővérétől megvettem és azt december 1-én veszem át. Kérem addig az ezen üzletből eredő követelésüket nálam bejelenteni.

Stáhl Mózesné

5736

Csernovits Péter-utca 8.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában. ::

SALAMANDER
cipők elárúsítása.

Oriási választék

valódi amerikai

VADASZ-CZÍPŐKBEN.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányú cipők aradi kizárólagos egyedárusítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt Egységárak: Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. luxus kivitel 20 „50”

WEINBERGER JANOS, ARAD

elsőrendű cipőáruház.

1316

Tessék a kirakatot megtekinteni.

Telefon 312. szám.

A legelegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY MENYHÉRT

ÉS TÁRSA

Női felöltők

Áruházában

TELEFON:
855.

ARAD

ANDRÁSSY-TÉR 8

a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Ezelőtt **Bolezni Antal**
CZERNÓCZKY M. I.

uri és női cipész-üzlete 3561

Salacz-utca 2. szám.

Hol mértékutáni rendelések legújabb francia vagy amerikai fazonban, legszebb kivitelben, jutányos árban készíttetnek.

Saját készítményű

czipőraktár

legújabb divat szerint.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

Czernóczy M. I.

3751

Maison Ritscher

Arad, Salacz-u. I. II. em.

Az összes raktáron levő

eredeti Párisi modellek, trotteur leány- és gyászkalapok leszállított árban kaphatók.

Mindenmü átalakítást gyorsan és jutányos áron végzek. Gyászkalapokat 4 óra alatt elkészítik.

Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel: 5613

Maison Ritscher.

Kétszobás udvari új lakás
azonnalra is

Kiadó

Flórián-utca 6b sz. alatt.

Bővebbet ugyanott a 3. ajtó szám alatti lakásban. 5712

Főzőtanfolyam

urieleányoknak.

„A Szeréna Kath. Nőképző Egyesület” Aradon a város pártfogásával urieleányok részére három hónapos főzőtanfolyamot nyit. A tanfolyamon a legfinomabb magyar és francia konyha, ugyszintén cukrászat és befőttek készítésében nyernek kiképezést. A növendékek két csoportra lesznek beosztva, páros és páratlan napokra. A főző napon ebéden is bent maradnak a hölgyek, hogy a legmodernebb tálalást is elsajátítsák. Havi tandíj 50 korona, beiratási díj 10 korona. A tanfolyamon vallás-különbség nélkül vehetnek az uri leányok részt. Ot ingyenes hely: 2 a várostól, 1 a polgári jótékony nőegylettől, 1 a szegény tanulók egyesületétől, 1 az izr. nőegylettől kiküldve, kik erre igényt tarthatnak, kérvényeiket a polgármesteri hivatalnál és az illetékes nőegyleti elnökknél nyujtsák be.

Beiratkozni lehet december 1-ig Aradon a védasszonyoknál: Fabián Lajosné, Fabián-utca. Fabry Sándorné, csanádi-palota. Frick Józsefné, Heim Domokos-utca. Özv. Hauser Károlyné ezredesné, József főherceg-ut 10. Halmay Andorné, Zimánd-dű'16 3. Végvári Neuman Dánielné, Neuman-palota. Özv. Purgly Lajosné, József főherceg-ut. Shauer Eszti, Kapolna-utca 25. Vörös Henrikné, Batthyány-utca 27. Vizer Lajoné, Petőfi-utca. Özv. Vertán Lukácsné, Révay-utca. A tanfolyam kezdődik 1911. december 4. József főherceg-ut 10., földszint. A főzőtanfolyam mélt. miklósi Nikolits Szeréna ügy. elnök személyes vezetésével lesz. Tisztelettel kérjük a szülőket e hasznos tanfolyamra leányaikat beiratni sziveskedjenek Gróf Batthyányi Zsigmondné, elnök. Miklósi Nikolits Szeréna, ügy. elnök. Gróf Batthyányi Hanna, titkár. 5240

OCASSIO ELADÁS

A közelgő karácsonyra való tekintettel, az összes raktáron levő árak a mai naptól mérsékelt árakon lesznek eladva.

OLCSÓ ÁRAK.

Értesítés.

Van szerencsénk az uri közönséget értesíteni, hogy a

Kossak-féle fényirdát

saját kezelésünkre átvettük

és azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy elsőrendű szakérőinkkel módunban áll továbbra is minden kivitelben a legszébb és legmodernebb képeket gyorsan és izlésesen elkészíteni 5694

Karácsonyi ünnepek közeledtével ajánljuk az igen tisztelt szülőknek specialis gyermek felvételeinket. Felvételeket 9-6-ig eszközlünk és este villanyvilágítás mellett is. Fénykép-nagyításokat legregibb képek után is élethűen elkészítünk.

Lágyfőbb törekvésünk az leendő, hogy igen tisztelt megrendelőink legkéayesebb igényeit is mindig a legjobban kie'égítsük. Szíves pártfogást kér

KOSSAKNÉ és SZIGETI fényirdája Weitzer János-utca 3. szám.

Tisztelettel

Értesítés! Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy miután üzletemet tovább folytatni nem szándékozom, ennélfogva férfiruhák készítését készpénz fizetés mellett, legolcsóbb árban elvállalom és raktáron levő szöveteimet méterenként is eladom.

inokai Tóth Lajos cég

Andrássy-tér 25. (Neuman-palota.)

Az áru készletem mélyen leszállított árban kiárusítom.

Hatóságilag engedélyezett kiárusításom már megkezdődött.

E héten

női glacé bőrkecstyük, kitűnő minőség, fekete, fehér és színes

75 krajcár párja.

Costüm kelmék Ruha-szövetek

minden színben és feketék.

Vásznak, sifonok

Női és leányconfectio
Szőnyegek, függönyök, ágyterítők,
Szörme-árak óriási választékban.

Meglepő olcsó árban kaphatók, amíg a készlet tart

Finom tenis flanellek széles áru 25 krajcár.
Hölgy flanellek minden színben 35 krajcár.

Hoffmann Sándor

Arad, Színház-épület.

Kérem kirakataimat megtekinteni!

Óriási választék mindenféle karácsonyi ajándéknak alkalmas cikkekből.

Ha olcsón akar vásárolni

ugy keresse fel okvetlen mielőbb

Schwartzberger Manó

női felöltő áruházát

ARAD, Vörösmarty-utca 3. alatt,

hol legújabb divatu

női és gyermek

felöltők és szörmeárak

óriási választékban feltűnő olcsó

árban kaphatók.

Maga magának

tesz jól, ha felkeresi **Iványi Menyhért** ujonnan megnagyobbított cipő-, kalap- és uridivat áruházát a Forray-utczában mert

Ilyen olcsón

női- és gyermekcipőket ugyszintén kalap és egyéb divatárut csak itt kaphat, ezért is lett ezen cég az aradi

Fiatal

generáció legkedveltebb bevásárlási helye.

FOGAK

és fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, rágásra kitűnőek, készülnek

HALMOS

fogtechnikai műtermében Asztalos Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabadságtér és Asztalos Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638. 4371

ALAPITTATOTT 1889.

Várhol László

uri és női cipész Arad, Weitzer János-utca 3. sz. (Minorita-palota.)

Elvállalja minden e szakba vágó legújabb divatszerinti

férfi-, női- és gyermek-cipők

készítését fájós lábakra is, pontos kivitelben jutányos árért. Készít továbbá bármely fegyvernemhez tartozó önkéntes urak részére előírással cipőket a legjobb minőségű bőrből. Ortopéd-cipők és vidéki megrendelések 24 óra alatt készülnek. A lugosi honvédezd tiszttikarának szállítója. B. pártfogást kér 3951

VÁRHOL LÁSZLÓ.

FELHIVÁS!

A magyar irodalom és művészet minden ágában forrongások és megújulások idejét éljük. Új hitet, új célokat hirdetnek a holnaposok, kik a magyar költészet és zamatát akarják megőrizni. A női szépséget, melyben a költészet minden bája, elbűvölő harmoniája összpontosul, ugyancsak a modern kor fegyverével, ártalmatlan, kipróbált arckrémmel, szépitőszerral kell az ósdi vénülés ellen megvédelmezni.

A női szépség költészetének egyik kiváló eszközeivel, a törv. védett **Dr. Biró-féle Havasi Gyopár-crém**mel, ez a legnagyobb mértékben sikerült is.

A jelenkor modern női csaknem mindannyian használják a női szépség e biztos hatású eszközét.

A dr. Biró-féle HAVASI GYOPÁR-CRÉME ára :

Nagy tégely I K. — Mosdóvíz I K. — Szappan 70 f.

Főraktár: KOLOZSVÁR. 5093

Dr. Biró-féle gyógytár, Mátyás király-tér 6. sz.

Kapható ma már minden gyógyszerárban és drogériában.

Popper Testvérek

ujjonnan megnagyobbított

áruházában

mélyen leszállított árakban a héten eladásra kerülnek :

- 1 vég 23 mtr Rumburgi vászon 4 85 kr.
- 1 vég 23 mtr cérna kanavász 5 95 kr.
- Angol szövet teljes ruhára 2 95 kr.
- Patent bársony ruhára és dísznek minden szín — 65 kr.
- Ponger selyem minden színben — 65 kr.
- Louisien selyem minden színben — 48 kr.
- Himzett blous — 97 kr.
- 5 drb len pohártörő — 97 kr.
- 6 pár női vagy férfi harisnya — 97 kr.
- Női ing Madapolan himzés — 97 kr.
- 12 drb batiszt vagy vászon zsebkendő — 97 kr.
- 1 drb kész alsólepedő varrás nélkül — 97 kr.
- Férfi vagy női ernyő — 97 kr.
- Tigris flanel takaró — 97 kr.
- 2 drb cérna ajour futó vagy millieü — 97 kr.
- 1 drb Jäger triko ing vagy nadrág — 97 kr.
- 1 drb 2 személyes rouge paplan 2 36 kr.

Vidéki rendelések pontosan eszközöfítnek, meg nem felelőt visszaveszünk és a pénzt visszaterítjük.

Popper Testvérek

Arad, Forray-utca

(Gróf Hunyady-palota)

MEGNYILT

Rendelhető telefon
857.

Rendelhető telefon
857.

Kapható:
minden jobb
fűszerkereskedésben.

5721

Kapható:
minden jobb
fűszerkereskedésben.

RADNAI-ÚT 11.

Megnyilt az új Angol Enyveshát Vállalat

Andrássy-tér 8. sz. alatt

(Minortia templommal szemben)

5496

hol a legkezelethetőbb mellképek már 2—3 órán belül elkészülnek. **12 darab 60 fillér.** Legkellemesebb ajándék hozzátartozóink részére. **Ujdonság enyveshát levelezőlapokban. Remek kivitelben 6 drb. 1 kor. 20 fill.**

Arcképes igazolványokhoz szükséges fényképek 3 óra alatt elkészülnek. Felvételek fénykép után is eszközöltetnek.

**Ajánlok helyben kőre-
mentes, ló és szarvas-
marhahizlálásra alkal-
mas, jól szárított
száraz**

szénát és sarjút

**100 kilogrammonként
7 koronáért.**

Brád állomásig a leszállítás
1 korona 50 fillérbe kerül.

Van készletem 10 waggon.

Molnár Árpád

Abrudbánya.

5727

5320—1911. pmsz.

Pályázati hirdetés.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál jelenleg szervezett a városi fizetési rendezési szabályzatban a VIII. fizetési osztályba sorozott 3600 kor. kezdőfizetéssel és 1040 kor. lakbérlettel javadalmozott építész-mérnöki állás főispáni kinevezés útján 1912. évi január hó 1-től betöltendő.

Felhívom szokat kik az 1893. évi I. t. c. 10 §-ában meghatározott képesítéssel és építész-mérnöki oklevéllel bírnak s az építész-mérnöki állást elnyerni óhajtják, hogy a képesítésüket és eddigi műkö-

désüket igazoló okmányaikkal felszerelendő, méltóságos Urbán Iván Arad vármegye és Arad sz. kir. város főispánjához címzendő pályázati kérvényeiket hivatalomba 1911. év december hó 15-ig nyújsák be. A kinevezendő köteles állását 1912. január 1-én elfoglalni.

Arad, 1911. november 20-án.

Varjassy,
polgármester.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETÉNY

878—1911 gsz.

Versenyárgyalási hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1912. évben szükséges pirszén szállítása iránt folyó év december hó 4-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Szükséglet mintegy 2000 mm. Bánatpénzül leteendő 200 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja. A szállításnál a közszállítási szabályzat feltételei irányadók.

Az árlejtési feltételek a 104 sz. szótában az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1911. évi nov. hó 12-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETÉNY

Aradvármegye közigazgatási bizottságától

3675 K. 13.—1911. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. Kereskedelemügyi Minister Ur 56493—1911. sz. intézkedéssel az aradi és csanádi egyesült vasutak céljaira Pankota község határában szükséges és az alábbiak szerint a pankotai községhezánál közszemlére kitétt kisajátítási tervben és összeírásban tüzetesen körülírt területekre nézve a kisajátítási eljárást az 1881. évi XLI. t. c. 34. §-a értelmében elrendelte.

Az eljárás megejtése végett ennélfova bizottságként Schill József vármegyei főjegyző előklete alatt, Kemény Bertalan és Faragó István törvényhatósági-bizottsági tagokat, jegyzőül pedig Heppes Aladár tb. főjegyzőt küldjük ki.

Az eljárás megejtésére f. évi december hó 15. napjának d. e. 8 óráját tűzzük ki, a találkozás helyeül pedig Pankota község jegyzői irodáját jelöljük meg.

A bizottság kiküldéséről, valamint az eljárás határidejéről a fentebb említett község előjáróságát, a kisajátítási tervrajz és összeírás 1 példányának kiadása mellett oly utasítással értesítjük, hogy a tervrajzot és összeírást a tárgyalást megelőzőleg a pankotai községhezánál f. évi november hó 28-tól december hó 12-ig bezárólag te. ye közszemlére és ugy arról mint a tárgyalás idejéről az érdekelt feleket egyenként és ezen feül a helyi szokásokhoz képest a hirdetés kiüggesztése és dobszó útján haladéktalanul értesitse.

Megjegyezzük egyidejűleg, hogy a kiküldött bizottság az 1881. évi XLI. t. c. 34. §-a alapján a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemlegesen határoz, ha az érdekeltet közül senki nem jelenik meg.

Az érdekelt feleket pedig figyelmeztetjük, hogy a tárgyalás alkalmával minden tulajdonosnak jogában áll a kisajátítási terv ellen — és minden telekkönyvi érdekeltnek a felajánlott ár ellen felszólalni és kifogásait jegyzőkönyvbe vétetni. Ennek elmulasztása a már többször említett t. c. 36. §-ban körülírt jogkövetkezményekkel jár.

A megjelenés emulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Miről a kiküldött bizottsági tagokat és jegyzőt, az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatóságát, valamint a kisajátítási terv és összeírás csatolása mellett, Pankota község előjáróságát értesítjük, ez utóbbit oly felhívással, hogy a hirdetésnek érdekeltet részére történt kézbesítését, valamint annak kifüggesztését és meghirdetését igazoló bizonylatokat a tárgyalás alkalmával a tárgyalás vezetőjének adja át.

5724

Arad, 1911. november 22.

A főispán távol:

Dálnoky Nagy Lajos,
alispán.

Külön kelegye-osztály.

Versenyen kívüli olcsó árjegyzék:
Tafft selyem Joupon
darabja 5 frt 80.
Moire selyem Joupon
darabja 4 frt.
„Herveth“ fűző új facon, darabja 8 frt 50.
Férfi és női zsebkendőkben óriási raktár.

Leltárnál leszállított egyes szövet ágy- és asztalterítők á jour asztalnemű, törülköző, himzett ágykészletek olcsó áron kaphatók.
Maradék pamut vásznak, női ingek, ágyneműre alkalmas, rendes forgalmi ára 45 most 33 krajcár.
Maradék rumburgi és irlandi vásznak, rendes forgalmi ára 90 krajcár és 1 forint, most 70-75 krajcár.

Applikált túll. Stoor függöny, ez előtt 5 frt 50, most 3 frt 25.
Szines kávé garnitur 6 személyre ajour, forgalmi ára 4 frt, most 2 frt 50.
Alsó lepedő, bőrerős minőség, varrás nélkül darabja 1 frt 40.
Női ing kézi himzéssel 1 frt 70.
Finom kelegye ing mada polan kézi himzéssel drbja 2 frt 50.
Szőnyegmaradék- nagy raktár. Olcsó ár.

Külön felhívjuk a n. é. hölgyközönség b. figyelmét a most divatos bársonyokra fekete és szinesben, ruha és costumokra, dupla szélességben.

 Állandó nagy raktár.

Rosenblüh H. és Tsa

divatüzlet

Szabadság-tér.

5588

Fegyházban kötött harisnyák.

Népbiztosítás!

Életbiztosítás!

Cselédbiztosítás!

„CARITAS“**ÖNSEGÉLYZŐ EGYESÜLET MINT SZÖV.**

Budapest, V. ker., Váci-körút 46. szám.

Alapított 1882.

BIZTOSITSA ÉLETÉT

olcsó díjtételek mellett és **egy évig cselédjét 5 koronáért!!** Az 1898. évi XXI. t. c. 5. §-a szerint a 15 napi szolgálat után megbetegedett cseléd közkórházi ápolási költségét a **cselédtartó gazda** tartozik fizetni. Ha cselédjeit nálunk biztosítja, a közkórházi ápolási költséget mi fizetjük. **Évi**

biztosítási díj cselédenkint 5 (öt) korona. Felvilágosítással szolgál és biztosításokat elfogad: 5722

Az aradi főügyénkség:

LÁZÁR SEBŐ keres. ügynök

Rákóczi-utca 30. :: Telefon 747.

Üzletszerzők és pénzbeszedők felvételnek.

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

ÖZLETEK.**Kiadó**

sarok üzlethelyiség, szép világos, ugyanott 2 butorozott utcai szoba Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 5188

Nagy vendéglő

szatócsüzlettel a község legszebb pontján kitűnő forgalommal bíró, betegség miatt örök áron eladó, esetleg 8 évre haszonbérbe átadó, rögtön átvehető. Teljes felszerelés, az épület, szóval minden tiszta új. Címet a kiadóhivatal továbbít. 5688

Biztosítom, hogy nem bánja meg

ha finom 14 karátos arany ékszer, zseb és modern hárfa ötö inga-órát akar venni, vagy javíttatni,

ha felkeresi

ZINNER VILMOS 8102

műórás és ékszerész üzletés

Forray-u. Szabadságtéri sarok-épületben.

HUNGARIA

CIM-, GÉPIRÓ, SOKSZOROSÍTÓ és VONALOZÓ VÁLLALAT

ARAD, Bocskay-tér 3.

TELEFON 319. TELEFON 318.

Állandó tanfolyam összes rendszerű gépgyorsítás és könyvelési szakmából vizsga bizonyítvánnyal. Tandíj havi 5 korona. Jelentkezni lehet bármikor. Elvállalunk mindennemű cím- és gépirási munkákat. sokszorosítást és vonalozást. Pontos, tiszta és gyors munka. **Jutányos árak.**

Képviselők kerestetnek.

2970—1911. tkv. sz.

Arverési hirdetményi kivonat

A máriaradnai kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Hidegkuti Népbank r. t. végrehajtatónak 3000 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék illetve a máriaradnai kir. járásbíró-ság területén levő szabadhelyi 294. sz. tkvi A I. 2-4., 6. sor, 1457., 1852., 2088., 126. hrsz. ingatlanokra 2560 korona. A szabadhelyi 395. sz. tkvi A I. 2-4., 7., 8., 11-15. sor, 1370., 1887., 1639., 2085., 2381., 1369., 1640., 2086., 3932., 3250. hrsz. ingatlanok 1995 kor. A szabadhelyi 1538. sz. tkvi A. I. 1-10 sor, 2572., 711., 2855., 2857., 2917., 709., 2841., 2853., 2573., 2863. hrzi ingatlanokra 6382 korona. A szabadhelyi 1593. sz. tkvi A. I. 1-6. sor, 2714., 2722., 2715., 2713., 3377., 2724. hrzi ingatlanokra 562 kor. A szabadhelyi 1894. tkvi A. I. 1-4. sor, 2619., 2707., 2706., 2709., hrzi ingatlanokra 1646 kor. kikiáltási árban és a szabadhelyi 533. tkvi A. 1. sor, 1113. h. zi ingatlanból Joczó Nikolae jutalékára 47 kor. és a szabadhelyi 1313. sz. tkvi A. I. 1, 2. sor, 1885.a, 2071.a., hrzi ingatlanokra özv. Joczó Mitruné javára bekebelezett özvegyi jog fentartásával 428 korona, mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határidőül 1911 évi december hó 28. napjának d. e. fel 10 oraja Szabadhelyi községi házához tüzetik ki.

Ezen árverésen a fentírt ingatlan birtok-jutalék a kikiáltási ár kétharmadánál olcsóbb áron el nem fog adatni. Amennyiben ezen összeg el nem éretik, az árverést a kiküldött felfüggeszti.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3833. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervénnyel átszolgáltatni.

Kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóság.

Máriaradna, 1911. évi június hó 8-án

Polgár, s. k. kir. járásbíró.

5727

Csillárok, Villamos felszereléseket legolcsóbban**Diamant-nál**

Atzéli Péter-utca 2. (szabadság)

Legfinomabb színházi és dessert

czukorkák

nagy választékban kaphatók

Németh Imre

cukorka-különlegességi üzletében

Andrássy-tér 20. és Forray-utca 2. sz. a.

Telefon 418.

GARAI KÁROLY
RÉZ ÉS VASBUTOR GYÁRA
ARADON
JÓSEF-FÖHERGYES-UT. 11.
TELEFON 397.

5371

Kérjük mindenütt a kénes

Gyógyi gyógy- és borvizet

mely biztos gyógyhatásu a gyomor és bél minden bántalmainál, közsvényenél, cukorbetegségben. Főelárusító:

Kardos Miklós

ásványvizkereskedő Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Telefon szám 647. Ez

A vizet kívánatra házhoz és vidékre szállítja.

Használt ólom megvételre kerestetik.**Feltűnő olcsóságot!**

Karácsonyi és újévi ajándékok legolcsóbb beszerzési forrása

Az alant felsorolt áruk újévig leltározás miatt leszállított árban kaphatók: Damaszt asztalemlék és ágykiszletek, szőnyegek, vásznak, női- és férfiszövetek, parchetek. stb.

MAUTHNER R.

olcsó áruház

5621 Hunyadi-utca 1. szám.

HÖLGYKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE

ajánlom a legmodernebb angol és francia szabásu

FÜZŐIMET

Készítetek pongyola, has és halosont nélküli fűzőket a legújabb módszerrel. Elfogadok fűzők tisztítását és alakítását.

Ernyőkülönlegességek dus választékban. Ernyőjavításokat ugyszintén áthuzatokat olcsón és pontosan eszközlök.

VARGA D. DANI

fűző- és ernyőkészítő

ARAD, Andrássy-tér 20.

Telefon 808.

Ezen rovatban minden szó egy-
eszi beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh. ut 23.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőségi " 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg eltér — avagy levélbélyegeken. Tudakozódásnál a hirdetés száma mindenkor köztendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, vállalkozás nélkül, az apróhirdetések díja a szöveg száma szerint eszámítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kérésére díjtalanul megismerkedik. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt kér-
denek a kiadóhivatalba, ne tessék
eredeti okiratokat mellékelni, mert
érettük semmiféle felelősséget nem
vállalunk. Azokat az ajánlatokat,
melyeket az apróhirdetés megje-
lenésétől számított 4 héten belül
elismertjük el nem visz, a kiadóhi-
vatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

„Fekete ördög“

kérünk még 40 fillért beküldeni.

„Remélj, remélj s szeress“
levele van a kívánt helyen. 5722

„Ábrándosnak“
levele van. 5732

Egy kísérlet

legendő hozzá, hogy a „Mimosa“-
tej-crém csodás arcfinomító hatá-
sáról meggyőződjön. Egy tégely ára
1 korona. Egy drb. szappan 70
fillér. Hánzu Nestor, Vöröskereszt
Drogeria. 3621

Hölgyeim!

Egy vidéken lakó, de gyakran
Aradra járó, előkelő családtól való
uri ember, egy fiatal, fess, vidám
kedélyű független urindó anyagi
érdeknélküli barátságára és sze-
relmére vágyik, kivel a bent töl-
tendő idejét kellemesen eltölthetné.
Amennyiben akadna ily hölgy, úgy
kérem levelét, melyben a megis-
merkedés módzatait közli Arad
főposta postrestante, „Parlagi
Jancsi“ címre küldeni, hol a jövő
hét közepén azt át fogom venni.

Női kezek

ápolására legjobb a Vojtek és
Weisz kézfínomítója. III-5251

Kedves Ikszi!

Megyek! 5620

A dohányzást

könnyen nélkülözhetjük, ha Ment-
holcigarettát veszünk. Egy drb. Kor.
1-20. Hánzu Nestor vöröskereszt
drogeria. 1286

„Sangen“ 12

levele ment a kívánt helyre. 5734

Valódi francia

és angol illatszerek, hölgyporok,
 kölni vizek, arckrémek s más
cosmetikai cikkek legnagyobb vá-
lasztékban Hegedüs Gyula kefe,
pipere és illatszerek kereskedésében.
5451

„Akác“

jelige alatt levél ment. 5733

„19 éves asszonykának“

„Cainos alak“ jelige alatt levele
van a kiadóhivatalban. 5718

Orvosi előírásnak

megfelelő kötszerek, szülészeti cik-
kek és gummiárak legjobb beszer-
zési forrása Hánzu Nestor, Vörös-
kereszt Drogeria. 3621

KIADÓ LAKÁS.

Ne írja ki

a kapujára, ha kiadó lakása
van, mert sok fölösleges
zaklatást tudt magára
s a lakóra. Hirdessen az

„Aradi Közlöny“

apróhirdetéseknek „Lakás“
rovatában és minden alkalmatosság
nélkül kaphat
kedve szerinti lakót.

Kényelmesen és csinosan

berendezett különbejáratu butoro-
zott utcai szoba (Árpad-tér 3. bal-
oldalt) egy, esetleg két ur részére
kiadó — Ugyanott koszt is kap-
ható. 5701

Kiadó

külön bejáratu modern utcai buto-
rozott szoba, egy vagy kettő.
Simony-utca 6. 5711

A poloska

teljes kiirtása csupán Vojtek és
Weisz biztos szereivel érhető el.
III-5251

OKTATÁS.

Ha megfázott

ne orvosságot, de egy csésze
Vojtek és Weisz féle teát igyék.
III-5251

Állandó tanfolyam:

Gépirás: az összes rendszerű gépe-
ken. Gyorsírás: Gabelsberger-rend-
szer, levelező és vitairás. Könyvelés:
egyszerű és kettős, amerikai. —
Tágas, jól fűtött és világított új
tantermeimben mérsékelt tandíj
mellett minden hónapban új 3-3
hónapos kurzus veszi kezdetét.
Jelentkezni bármikor lehet, mert
a mulasztást különórákban, díjta-
lanul pótoljuk. Beiratkozni az
egyed-egy szakokra is lehet. Első-
rendű tanerők vezetése mellett, a
jó eredmény elmaradhatatlan! Díj-
talan, biztos állásközvetítés! —
Ziffer Sándor írógépvállalata, József
főherceg-ut 7. 4904

Ha hull a haja,

használjon magyar haj-perolint
Vojtek és Weisztól. III-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

**HA venni, vagy eladni
akar, a legcélszerűbb, ha
az Aradi Közlöny apró-
hirdetéseinek „Vétel és
eladás“ rovatát használja**

Saját gyártmányu cipőket

ajánlunk a n. é. közönségnek. Aki
egy próbavásárlást eszközöl, meg-
fog győződni azoknak tartósságá-
ról. Mértékutáni rendelések leg-
pontosabban teljesítettek. Aradi
Cipészek Termelő Szövetkezete, Sza-
badság-tér 15., a „Piros csizmához.“
3451

Használt írógépek

kitűnő állapotban (4-es és 10-es
Yost) Smith Premier (egy színű és
három színű írás), 7. és 9. Reming-
ton, látható írásu Monarch, Oliver,
Stearns, Adler, Barlok, Underwood,
stb. egy évi jótállással, rendkívül
olcsón eladók, esetleg kibérelhe-
tők. (Vidékre is.) Nagy kellek-
raktár az összes rendszerekhez.
Ziffer Sándor írógép-vállalata Arad,
József főherceg-ut 7. 3431

Nemes faju,

szép egyenes törzsű gyümölcsfák
kaphatók a városi kertészetben.
5630

Eladó

haláleset miatt Aradkövön (Kúvin,
Aradmegye) a községi korcsma.
Bővebbet a jelenlegi korcsmáros-
nál. 5657

Most szerezhetőek be

legjutányosabban karácsonyi aján-
dék tárgyak, levélpapírok, ima-
könyvek, fadisztárgyak festésre,
égetésre, társzomunkákra. Általános
nagy árkedvezmények. Mesés és ifju-
sági iratok félárban. Krausz Paulin
színházépület. 4814

Rum compositio

jó házi rum előállítására Vojtek és
Weisznál. III-5251

Karácsonyról

visszamaradt legdivatosabb doboz
levélpapírok teljesen ép dobozok-
ban 25% engedménnyel lesznek
kiárúsítva Ingusz I. és Fia könyv
és papírkereskedésében Andrassy-
tér 16. Maurer-féle kilométer auto-
mobil- és kerékpár térkép ára 60
fillér. 555

Czipő occasió

leszállított árakkal Klein József
czipőüzletében Petőfi-utca. Város,
és megyei telefon 826. szám. 3725

Tea törmelék

finom, zamatos logolcsóbban Voj-
tek és Weisznál. III-5215

Képekerekből 4301
legnagyobb választék, legjutányo-
sabban lesznek elkészítve Fischer
Mór üveg, porcellán, lámpa és díszmá-
ru kereskedésében. Telefon 568.
Üvegezést is vállal.

Házbér könyvek

kaphatók Pichler Sándor könyv
és papír kereskedésében Arad,
Szabadság-tér 1. Telefon 308 sz.
2551

A világhírű amerikai

„Vera“ cipők Aradon egyedül
Buchsbaum és Társa cégnél sze-
rezhetőek be, kinek sikerült az
egyedárusítást urak, hölgyek és
gyermekek részére megszerezni.
1921

INGATLAN.

Eladó

Révai-utca 2. sz. ház. Bővebbet
ugyanott. 5489

ALKALMAZÁST NYER.

Könyvelő, 5683

ki a román nyelvet érti, azonnal
alkalmazást nyer. Cím a kiadóban.

Mielőbbi belépésre

kerestetik perfekt magyar-német
stenográfus és gépirónk. Irodai
teendőkből jártas előnyben ré-
szesül. Cím a kiadóhivatalban. 5708

Varrodába fizető leány

felvétetik. Bozsidar Lepszava,
Szabadság-tér 9. sz. I. em. 5735

KÜLÖNFÉLE.

Két hatalember

intelligens izraelita családnál fel-
vétetik teljes ellátásra. Modern la-
kás, esetleg zongorahasználattal.
Petőfi-uta 10. I. em. 4. ajtó 5398

Jutányosan varrok

fehérműt, slingelést, himzést,
ajurozást. — Foltozást vállalok. —
Tóthné, Választó-utca 55. 5705

Épület és díszmű bádogos

munkákat legjutányosabban készít
egy helyben, mint vidéken Diamant
Jenő Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán
(Polgári iskolával szemben.) 3631

Ügyes kárptos

ajánlkozik e szakmába bármily
kárptos munkák pontos és kitűnő
elvégzésére, úgy saját műhelyé-
ben, mint házakhoz is, legolcsóbb
árak mellett. Vidékre árfalemelés
nélkül. Stahl M., Csernovits Péter-
utca 8. sz. 2287

Ha nem jól eszik

a hímója, adjon neki Vojtek és
Weisz hírneves étel tápportját.
III-5251